

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BRJ 260 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 4. RUJNA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

IZ ZEMLJE I SVIJETA

PREDSEDNIK TITO POSJETIO JE BEOGRADSKI I NOVOSADSKI SAJAM. »Ove godine prvi put sam zadovoljan uspjehom naše poljoprivrede«, izjavio je Tito u Novom Sadu. Za Beogradski sajam Tito je rekao da djeluje vrlo impresivno i da su nađena lijepa, smjela arhitektonska rješenja.

U JUGOSLAVIJI JE BORAVILA VLADINA DELEGACIJA MONGOLSKE NARODNE REPUBLIKE s predsjednikom vlade Jumžaginom Cedenbalom na čelu. Na svečanom ručku u Beogradu potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća Aleksandar Ranković i premijer Cedenbal održali su zdravice.

POTPREDSEDNIK RUMUNJSKE VLADE BODNAROŠ izjavio je na proslavi povodom nacionalnog praznika da je rumunjska vlada riješena na razvijanju bratske saradnje s jugoslavenskim narodima

POTPREDSEDNIK RUMUNJSKE VLADE Emil Bodnaroš, kandidat za člana Politburo Rumunjske radničke partije Leonte Rautu i ministar inozemnih poslova Jon Maurer posjetili su Beogradski sajam u pratnji A. Rankovića, K. Popovića i drugih jugoslavenskih funkcionera.

SIRIJSKI PREDSEDNIK KUATLI izjavio je da zapadne sile snose glavnu odgovornost za za-tegnutost na Srednjem Istoku i naglasio da će njegova zemlja voditi nezavisnu politiku.

U DŽAKARTI SU ZAVRŠENI JUGOSLAVENSKO - INDONEŽANSKI razgovori i objavljen komünike o unapređenju ekonomskih odnosa između dviju zemalja. Svetozar Vukmanović otvorio je u Džakarti izložbu jugoslavenske industrije.

ODBOR ZA ATOMSKU ENERGIJU američkog Kongresa saopćio je da bi posljedice daljih nuklearnih eksperimenata predstavljale opasnost po čovječanstvo, ako bi se eksperimenti vršili dosadašnjim tempom.

U KAIRU SU SE SASTALI PREDSEDNICI SIRIJE I EGIPTA Kuatli i Naser. Po povratku u Damask Kuatli je izjavio da će se Sirija i Egipat u svako doba suprotstaviti pritisku imperijalista.

SAOPĆENO JE DA JE SOVJETSKI SAVEZ izvršio eksperiment s interkontinentalnim projektilom.

U BEOGRADU JE POTPISAN JUGOSLAVENSKO - RUMUNJSKI PROTOKOL o trgovinskoj razmjeri.

ZVANIČNO JE SAOPĆENO, da je Grčka vlada odbacila britanski prijedlog za održavanje međunarodne konferencije o Cipru.

U BANGKOKU SU ZAVRŠENI JUGOSLAVENSKO - TAJLANDSKI razgovori i objavljeno saopćenje o ekonomskoj saradnji dviju zemalja. Potpredsjednik Vukmanović s jugoslavenskom delegacijom doputovao je u Kambodžu.

FRANCUSKA VLADA BLOKIRALA JE CIJENE svih industrijskih i poljoprivrednih artikala. Sindikat željezničara zaprijetio je generalnim štrajkom u zemlji, ako vlada kroz nekoliko dana ne odgovori zahtjevima sindikata.

AMBASADOR JOŽE BRILEJ izjavio je da raspravljanje u Ujedinjenim nacijama o Madarskoj ne može služiti pozitivnoj svrsi.

JUGOSLAVIJA I ALBANIJA potpisale su sporazum o PTT službi.

ZAPADNE ZEMLJE U POTKOMITU ZA RAZORUŽANJE izložile su svoj obuhvatni plan djelomičnog razoružanja. Plan se sastoji od jedanaest točaka, koje su već pojedinačno izlagale u Potkomitetu tokom Londonskog zasjedanja. (Sedma Sila)

Političke pripreme za izbore narodnih odbora

Još jače razviti politički rad na području našeg kotara

istaknuto je na sastanku predsjednika općinskih odbora Socijalističkog saveza

Nedavno je u Kotarskom odboru SSRN održan sastanak sa svim predsjednicima općinskih odbora Socijalističkog saveza u vezi sa izborima za narodne odbore. Ono što je dosad učinjeno, svjedoči da su naše organizacije shvatile svoj zadatak vrlo ozbiljno i sa puno elana prišle da ga do kraja s uspjehom izvrše.

Niz sastanaka Socijalističkog saveza, Saveza komünista, omladine, predavanja, upoznavanja preko skupova po selima i t.d., sve su to mjere koje osiguravaju da naš radni čovjek bude što bolje upoznat s tim izborima. No, i pored svih oblika koji se svakodnevno razvijaju u našim organizacijama, ipak u nekim općinama ne idu te pripreme onako kako su one bile predviđene. Razlog je slaba aktivnost općinskih odbora SSRN, kao i ostalih aktivista, koji treba da rade na tom zadatku. To se naročito odnosi na općine Primošten, Stankovci i Oklaj. Ovi općin-

ski odbori trebali bi da se još više založe, kako bi mogli s uspjehom da izvrše taj zadatak. Na sastanku je konstatirano, da su najviše u tom radu odmakle općine Skradin i Kistanje, koje su već održale sve sastanke Socijalističkog saveza, na kojima se govorilo o dosadašnjem radu općinskih NO-a, o radu pojedinih odbornika, perspektivnom razvitku mjesta, školstvu, poljoprivredi i t.d. Takva je diskusija vodena i u ostalim općinama gdje su održavani sastanci Socijalističkog saveza. Na tim sastancima posebno se govorilo o kandidatima i kakav kriterij treba da bude uzet pri izboru odbornika. Naročito treba da se povede računa o mladim drugovima, jer za to postoje svi uslovi. Tu treba aktivizirati mlade radnike iz proizvodnje i birati ih kako u općinska vijeća, tako i u vijeća proizvođača. Formiranjem vijeća proizvođača u svim općinama i povećanjem općinskih vijeća, proporcionalno se povećava broj odbornika. Dosad je izabrano u općinska vijeća 260, a u vijeća proizvođača 88 odbornika. Na ovim izborima treba da se bira u općinska vijeća 319, a u vijeća proizvođača 287 drugova, što sveukupno iznosi povećanje za 258 u odnosu na sadašnje stanje. Znači 258 novih ljudi bit će uklopljeno u rad NO-a i svih njegovih tijela. Ova činjenica imperativno nameće pred naše političke organizacije, zborove birača i pojedince, da mnogo povedu računa o kandidiranju, jer su ogromni zadaci, koji čekaju novoizabrane drugove.

Na sastanku je također konstatirano, da se zborovi birača moraju održati najkasnije do 22. IX. o. g. Iz toga proizlazi, da je pred nama kratak rok, u kojem treba, da se i ostale političke pripreme u potpunosti izvrše, a za što će trebati uložiti maksimum truda. Na održanim sastancima Socijalističkog saveza posebno je diskutirano o pojedinim lokalnim akcijama u čast izbora, a koje se već sprovode u općinama Knin, Vodice i Skradin. Trebalo bi da i ostale općine pridru takvom radu. U općim poljoprivrednim zadrugama za izbor vijeća proizvođača učinilo se vrlo malo. Jedino se radi na popisu biračkih spiskova. S obzirom na takvo stanje zaključeno je da se u što skorije vrijeme

me održe sastanci sa svim zadrugama, kako bi se mogao donijeti plan političkih priprema.

Vrlo malo se u ovim političkim priprema koriste naše društvene i sportske organizacije, kao što su društva »Partizan«, pojedine kulturne grupe i družine i t.d., koje mogu da, naročito u seoskim organizacijama Socijalističkog saveza, izidu sa svojim programom. S tim u vezi skrenuta je pažnja, da se na njih računa, kako bi ih mogle koristiti organizacije SSRN.

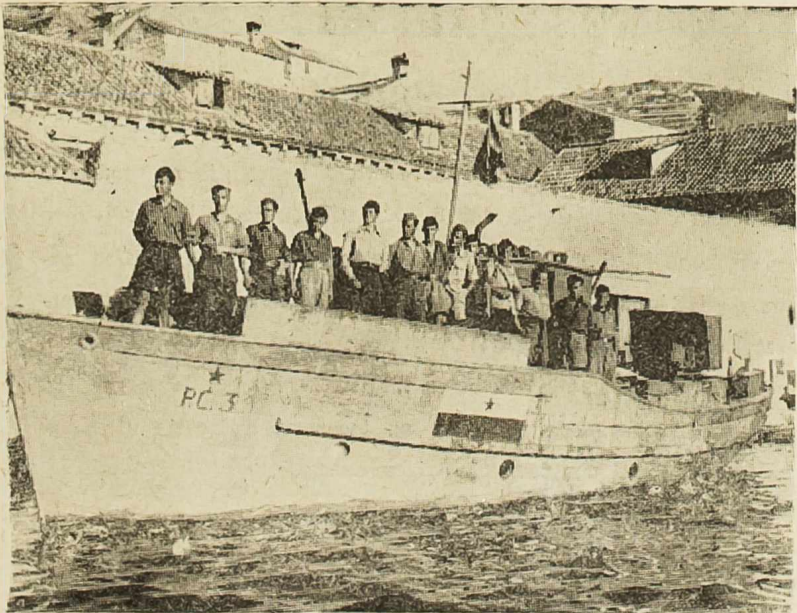
Dosadašnji rezultati govore, da je taj rad u punom jeku te da u naprijed pred nama stoji zadatak, da još više razvijemo političku djelatnost u pravcu konačnog uspjeha za izbore. Sada treba da se dobro organiziraju zborovi birača i da na njima učestvuju što više ljudi, koji će predložiti za kandidate one koji će najbolje znati zahvatiti probleme svog mjesta, komune pa i kotara. To će ujedno biti i najbolja garancija našeg budućeg rada. N.J.

Proslava Dana JRM

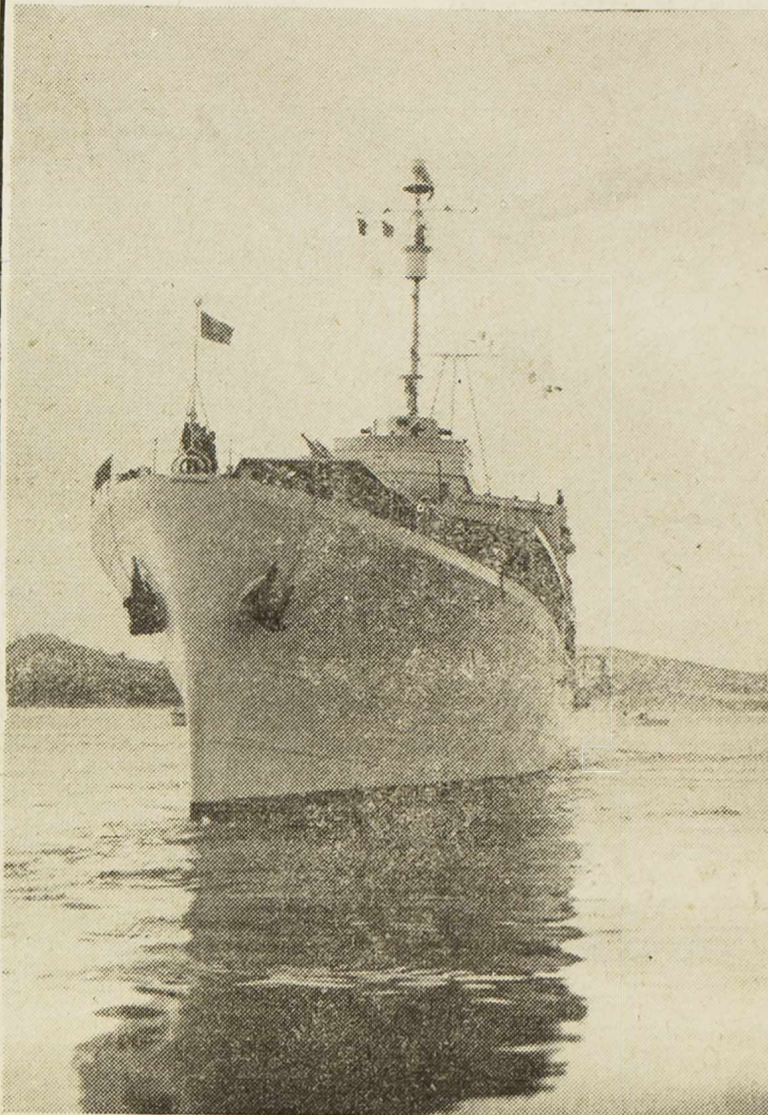
Raznoursne priredbe

U Šibeniku i šibenskom garnizonu svečano će se proslaviti 15-godišnjica osnutka Jugoslavenske ratne mornarice. Pored svečane akademije u Narodnom kazalištu, proslava će biti obilježena nizom kulturno-zabavnih i sportskih priredaba. Pripadnici JRM evocirat će učeniciima šibenskih škola uspomene na slavne dane kada su udareni temelji našoj Mornarici. Jubilarna godišnjica osobito će se svečano proslaviti u mornaričkom garnizonu, gdje će biti organizirano više kulturnih i sportskih manifestacija. Isto tako upriličit će se razna takmičenja između Garnizona JRM i sportskih društava, a posebno pak u jedrenju, plivanju, stolnom tenisu, nogometu i šahu. 10. rujna mornarički garnizon organizirat će za građane Šibenika izlete u Vodice i slapove Krke.

IZ PRVIH DANA NAŠE RATNE MORNARICE

15-GODIŠNJICA JRM

U slavnim danima Narodnooslobodilačkog rata, kada je u svakom kutu naše domovine praskala oslobodilačka puška, Vrhovni štab Narodnooslobodilačke vojske 10. IX. 1942. godine donosi odluku o formiranju Prvog mornaričkog odreda. U tim danima nije bilo brodova, oružja, ni brodogradilišta, ni škola za pomorske kadrove. Bila je pokretačka snaga, volja ljudi u Dalmaciji. Ti ljudi bili su spremni da se bore na moru protiv okupatora, bilo čime i na čemu god. Sa stvaralačkom inicijativom naši ljudi, iako na drvenim barkama, s ponosom su prihvatili i herojski do kraja časno izvršili danu odluku naroda i Tita. Kolika je bila snažna borba na moru, o tome govore bitke duž našeg Jadrana. O tome govori svaki rt, svaki otok, govori nam snažna podrška naroda našim jedinicama na kopnu, u prijevozu materijala, ranjenika i zbjega. O tome nam govore posljednji dani oslobođenja naše domovine, kada su naši pomorci vršili najkomplikiranije zadatke suvremenog rata na obalnom području, iskrcavanjem desanta na rade otok i obalu Istarskog primorja.

I ovaj, šibenski kraj — narod s ponosom se sjeća, jer je on, sa svojim sinovima na ovom šibenskom arhipelagu predstavljao snažnu sponu sa našom glavnom bazom na Visu i svim dijelovima Srednjeg i Sjevernog Jadrana, kopnenim jedinicama Dalmacije, Like i Bosne. S takvim borbenim duhom, mo-

ralnim jedinstvom, naši ljudi su nastavili svoju tradiciju savladujući ništa manje teškoće iz rata, ekonomske i materijalne prirode. Poznata je činjenica, da nitko nije ovisniji od materijalnih snaga jedne zemlje, nego što je oružana sila, a u njenom sastavu ratna mornarica. Svjesni daljnjih zadataka, da bi realizirali i dalje razvili tekovine naše Revolucije, naši narodi su od završetka rata do danas postigli velike uspjehe na izgradnji pomorske privrede i jačanju svoje obrambene sposobnosti na moru. Jedan od najkrupnijih uspjeha naših naroda jeste, snaga i potencijal naše brodogradne industrije. Ona je osnov za razvoj trgovačke i ratne flote. Ona nam danas daje suvremene trgovačke brodove, brodove za transport u suvremenom ratu. Ona danas gradi moderne — ratne brodove: razarače, podmornice, patrolne brodove, minopolagače, minotorce, torpedne čamce i pomoćne brodove svih vrsta i klasa. Svjesni zadataka, koje im je postavila Revolucija, naši narodi su svojim radnim elanom do danas stvorili jaku ratnu mornaricu. Zahvaljujući tome, Jugoslavenska ratna mornarica danas nije više težnja naših naroda, već je ona danas objektivna snaga na našoj pomorskoj granici. I zbilja, nakon punih dvanaest godina po završetku rata, naši narodi danas s ponosom slave 15-godišnjicu rođenja Jugoslavenske ratne mornarice, jer su oni gradili i dalje izgrađuju sebi mornaricu, onakvu kakvu su željeli.

Svečana akademija u Narodnom kazalištu

Povodom Dana Jugoslavenske ratne mornarice, Komanda šibenskog garnizona organizira 9. o. m. svečanu priredbu u Narodnom kazalištu. U izvođenju kulturno-umjetničkog programa sudjeluju pripadnici Jugoslavenske ratne mornarice, članovi Narodnog kazališta, centralno omladinsko kulturno-umjetničko društvo i vojna muzika.

Sjednica Kotarskog komiteta SK

Pokloniti veću pažnju političkim pripremama

Jučer je u prostorijama Društvenog doma održana sjednica Kotarskog komiteta SK, na kojoj je izvršena analiza dosadašnjih priprema za predstojeće izbore. Sekretari općinskih komiteta SK iznijeli su u osnovnim crtama dosadašnje stanje priprema za izbore narodnih odbora, a istovremeno su ukazali na izvjesne probleme, na koje se tom prilikom nailazi. O istoj temi su diskutirali i pojedini članovi Kotarskog komiteta.

Diskusija je pokazala, da je, bar dosad, glavna pažnja na terenu poklonjena tehničkoj strani priprema, i u tom pogledu stanje zadovoljava. Međutim, kad se razmotri politička aktivnost u vezi s izborima, onda se može doći do zaključka, da se političkim priprema nije posvetila značajnija briga. Općinski komiteti, kao i osnovne organizacije Saveza komünista morale bi u svakom slučaju vršiti političku analizu stanja na svom području i nakon toga poduzimati

i odgovarajuće političke mjere. U vrijeme do izbora trebala bi da se mnogo jače osjetiti svestrana politička aktivnost. Ni jednog časa ne bi smio da oslabi, politički rad organizacija i članova SK.

Predma je, za razliku od ranijih godina, učinjen vidan napredak u predlaganju žena za odbornike, i pak stanje u tom pogledu ne zadovoljava u potpunosti. Svakako će biti potrebno da organizacije SK razviju punu političku aktivnost u pružanju podrške kandidiranju drugaricama. Pored toga, potrebno je najveću pažnju obratiti uključivanju omladine u priprema za izbore, a posebno pak kandidiranju članova Narodne omladine za odbornike općinskih vijeća i vijeća proizvođača.

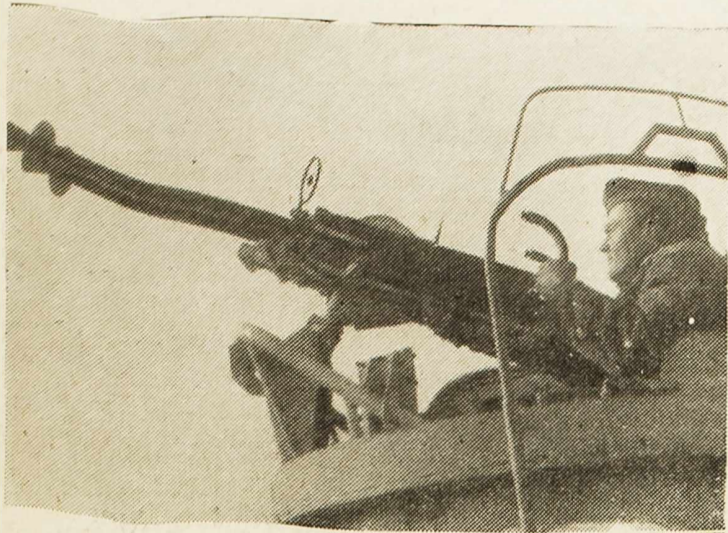
Mnoge osnovne organizacije Socijalističkog saveza održale su svoje konferencije, na kojima se govorilo o značenju izbora i kandidatima za odbornike. Na tim konferencijama nije bilo samo o tome

riječ, naprotiv mnogo se raspravljalo o programu političkog rada organizacija i njihovog udjela u razvijanju i unapređenju području na kojem djeluju. Činjenica je međutim da neki sastanci nisu uspjeli. I kad se, makar i površno analizira razlog neuspjeha, onda se sa sigurnošću može zaključiti da u tim slučajevima nisu izvršene gotovo nikakve političke pripreme.

Predma su pripreme za predstojeće izbore u punom jeku na svim općinama, ipak dosadašnje stanje u tom pogledu na općinama Primošten, Stankovci i Oklaj ne zadovoljava, pa će biti nužno da se poduzmu mjere političkog karaktera, koje će osjetno popraviti stanje na tim općinama.

Ta i još neka pitanja, koja su od značenja za predstojeće izbore, iznio je u svom izlaganju Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK.

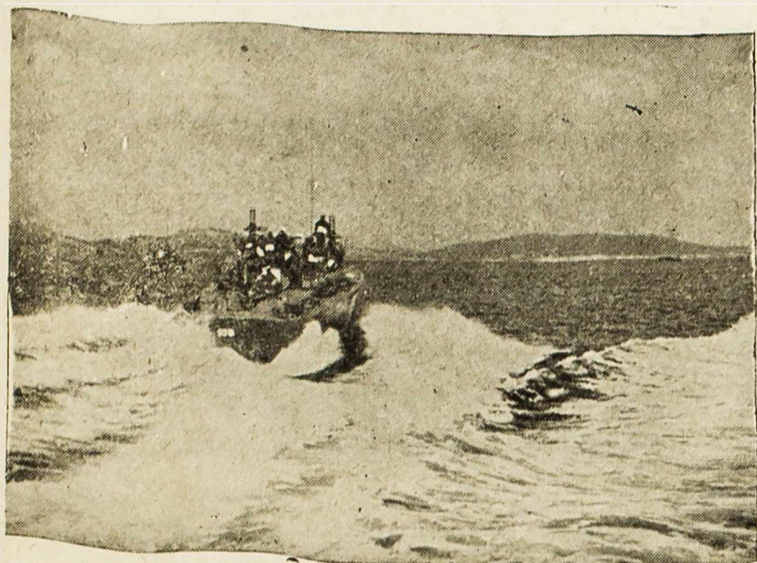
UZ DAN JRM 20 godina tvornice u Lozovcu

Ove godine navršava se 20 godina otkada je Lozovcu sagrađena tvornica glinice i aluminijske. U rujnu 1937. godine proradila su prva postrojenja u današnjoj tvornici. Tim povodom bit će organizirana svečana proslava za koju svrhu je osnovan i odbor za proslavu.

Omladina Tepljuha konferira

Ovih dana u prostorijama seoske čitaonice održana je polugodišnja konferencija omladine Tepljuha, na kojoj je pretresan dosadašnji rad i donesene smjernice za ubuduće. Omladina je dala 120 radnih sati na popravku puteva u selu. Zadovoljava i rad nogometne i odbojkaške sekcije. Kulturno-prosvjetni rad ne zadovoljava. U posljednje vrijeme učestale su pojave da omladinci igraju karte u gostionici, te da bi se omladina oslobodila takvih loših navika, a našla pogodnije forme razonode, predloženo je da se nabavi pribor za stolni tenis i aktivira DTO »Partizan« (D.Č.)

Stradali od groma

Prošlog četvrtka vladalo je veliko nevrijeme nad većim područjima šibenskog kotara. Snažno nevrijeme popraćeno grmljavinom osobito je zahvatilo teritorij Primoštena i Rogoznice, gdje su od udara groma ubijena dva lica. Tom prilikom jedan od gromova udario je u kuću Ante Ercegovića i na mjestu ubio njegovu ženu Vicu i 7-godišnja kćerku, dok je njegova mlada kći prošla sa lakšim ozljedama.

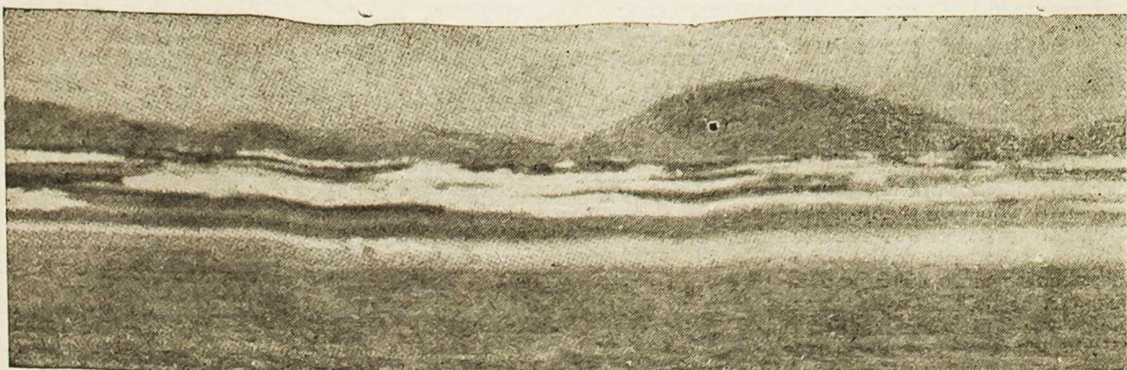
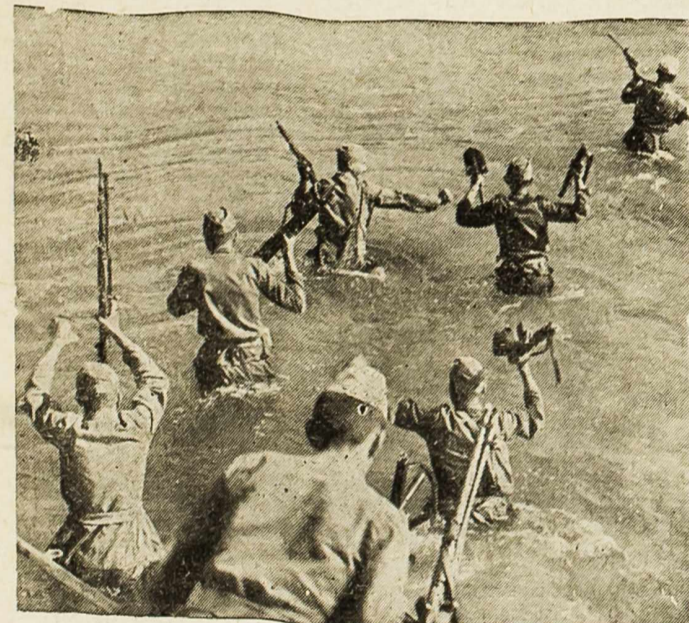
Počinila samoubistvo

Prije petnaest dana nestala je iz Radučića 47-godišnja Marija Mitrović p. Nikole. Poslije višednevnog traganja pronađen je njen leš u Krki. Izvidima koje su proveli organi Sekretarijata za unutrašnje poslove kotara ustanovljeno je, da je spomenuta Mitrović počinila samoubistvo ustapljanjem u Krki. Nesretna žena već duže vremena bila je duševno bolesna.

Nesreća dvaju biciklista

30. VIII. nađen je na cesti između Drniša i Trbounja Ante Čupić Milin. On je išao biciklom iz Drniša i iz nepoznatih razloga se srušio i ostao u nesvjesnom stanju, dok nisu naišli neki prolaznici, koji su ga dopremili u bolnicu. Zadržao je teži potres mozga i lakši prelom lumbane.

Istog dana stradao je u Šibeniku Mate Pekas p. Ante, radnik u tvornici Ferolegura. On je izlazio sa posla na biciklu, ali mu se na putu našla jedna žena sa magarcem. Kad ju je htio mimoići, upao je u jarak i prelomio lijevu podlakticu. Zadržan je u bolnici na liječenju.

Tema za diskusiju UKIDANJE PRIVATNE LIJEČNIČKE PRAKSE?

Nedavno su završene službene diskusije o prednacrtu Zakona o javnim službenicima.

Razumije se, da su pojedine odredbe o prednacrtu Zakona o javnim službenicima i dalje predmet privatnih razgovora. No, sigurno je, da ni jedan član prednacrtu nije povod tako čestim razgovorima kao onaj, u kojem je iznijeto mišljenje, da zdravstveni službenici ne mogu obavljati privatnu profesionalnu djelatnost.

Taj stav je rezultat dugogodišnjih diskusija, o tom važnom pitanju za našu zdravstvenu službu. Treba, međutim, napomenuti, da to ne znači, da će se privatna liječnička praksa ukinuti svuda odmah, nakon usvajanja Zakona. Čak neki od autora ovog prijedloga smatraju, da privatna praksa može odigrati progresivnu ulogu, ali samo u zaostalim krajevima. »Zato se u prednacrtu ovog Zakona kaže, da savjeti za narodno zdravlje kotara u suglasnosti s Republičkim savjetima za narodno zdravlje mogu odobravati obavljanje privatne djelatnosti liječnicima, ako to zahtijevaju lokalne potrebe.«

Sprovođenje ove odredbe Zakona, ukoliko ona bude usvojena u ovoj formulaciji (a postoje svi izgledi, da će to tako biti), iznijet će značajne promjene u dosadašnja shvaćanja liječnika o njihovom značenju i mjestu u društvu.

Naime, u liječničkim se krugovima može čuti, »da su oni preopтереćeni radom u zdravstvenim ustanovama i da njihova profesija treba imati viši standard«. Sve je to djelomično točno. Uostalom, to nisu nepoznate stvari i njih za-

jednica rješava prema svojim mogućnostima. No, postoje brojni primjeri, koji pokazuju, da u ostvarivanju tih zahtjeva ima dosta krajnosti. One su naročito vidljive u cijinama usluga nekih privatnih ordinacija. Te su cijene iznad prosječnih mogućnosti svih ostalih građana, a to nije baš u skladu s toliko naglašavanim etičkim principima ove profesije. Isto tako nije u skladu s tim principima praksa nekih liječnika, koji su u zdravstvenim ustanovama neljubavni i obave preglede za tri do četiri minute, a u svojim privatnim ordinacijama su čak previše uslužni i ništa ih ne smeta, ako na jedan pregled utroše i više od pola sata.

Takve i druge pojave postoje i njih se ne može negirati.

No, kako se to ističe i u Republičkom odboru sindikata zdravstvenih radnika, većina liječnika u Hrvatskoj je za postepeno ukidanje privatne liječničke prakse, jer za to postoje uvjeti. Široko je razvijena mreža zdravstvenih ustanova i tome slično. A, što se tiče prihoda liječnika, nakon ukidanja privatne prakse, za to postoji jedno veoma praktično rješenje. Naime, u prednacrtu Zakona se ističe, »da liječnici mogu sklapati ugovore za honorarni rad u ustanovi, u kojoj su zaposleni. Uostalom, taj princip je proveden u nekim gradovima Slovenije, Srbije, a u Hrvatskoj, u izvjesnoj mjeri u Đakovu.

U tome je posebno zanimljivo iskustvo jednog manjeg grada u Srbiji. Tamo se svih pet liječnika odreklo privatne prakse, sklopivši ugovore o honorarnom radu. O-

ni izjavljuju, da su time potpuno zadovoljni, jer su im prihodi bolji nego kad su imali privatnu praksu, a posebno ističu, da su oni sada homogeni kolektiv zdravstvenih radnika, bez trzavica i ostalih negativnih pojava privatne prakse. D. Čizmić

Više pažnje putnicima

Na relaciji Šibenik-Kistanje-Ervenik i natrag uspostavljena je autobusna pruga. Putnike prevozi svojim autobusima Autotransportno poduzeće Šibenik.

Nije potrebno posebno isticati da je narod Kistanje, Ervenika i ostalih usputnih sela pozdravio uspostavljanje te grupe. Međutim, putnici ipak nisu uvijek zadovoljni. Poznato je da na toj dugoj i teškoj relaciji saobraćaju »londonci«, t.j. autobusi koji su davno trebali da budu rashodovani. I upravo zbog dotrajalosti tih autobusa putnici imaju često nepriliku za vrijeme vožnje. »Londonci«, naime, nisu u stanju da svladavaju uzbrdice, kojih ima dosta na toj relaciji i ljudi su prisiljeni da često izlaze iz autobusa, kako bi mu omogućili da lakše izvuče uzbrdicu ili se pak mora čekati da se ohladi suviše zagrijani motor i tek onda se nastavi put. Izlaženje iz autobusa putnici još nekako oodnose po lijepom vremenu, ali kako će biti ove zime?

Premda je vozni park Autotransportnog poduzeća dosta skučen, ipak bi se moralo pobrinuti da se na relaciji Šibenik-Kistanje-Ervenik postavi takav autobus koji će, bar donekle, osigurati putnicima udobniju, i što je još važnije, sigurniju vožnju. R.D.

Iz TLM »Boris Kidrič«

Proizvodnja folija

U srpnju ove godine tvornica lakih metala »Boris Kidrič« počela je sa pokusnom proizvodnjom folija. Folije su proizvod, koji u svakidašnjem životu ima mnogostranu primjenu, a u nekim granama industrije, kao na pr. u elektrotehničkoj je neophodno potreban. Debljina će im iznositi od 0,2 - 0,008 mm, a, prema namjeni bit će i različite tvrdoće. Meke folije se, radi lakšeg manipuliranja, upotrebljavaju za pakovanje lako pokvarljivih prehrambenih artikala, dok tvrde nailaze na primjenu većinom u industriji. Osim običnih, proizvodit će se i tzv. kasilane folije (liječljene s papirrom), koje su našim tvornicama cigareta, čokolade i ličnih proizvoda potrebne za pakovanje. Pokusna proizvodnja ovakovih folija započet će u rujnu ove godine. Pogon folija u TLM »Boris Kidrič« punim kapacitetom proradit će tek početkom 1958. g., a sav materijal, koji se proizvode do tog vremena upotiebit će se u eksperimentalne svrhe. Kao što se već vidi iz pokusnih proizvoda, folije će biti odlične kvalitete, pa će se lako plasirati na inozemnom tržištu. Tržna cijena će se kretati od 3500 - 4000 Din.

Ovaj događaj predstavlja veliki uspjeh ne samo za naš grad, već

će se pozitivno odraziti i u našoj industriji, čije su se potrebe zadovoljavale većinom uvozom i to po vrlo visokim cijenama.

Od radnika, koji rade u ovom pogonu, očekuje se velika poštovnost, volja i trud, jer u ovom potpuno novom poslu još nemaju dovoljno iskustva. (Z.)

STRADAOD VOLA

Ante Melvan Petrov iz Utoru Gornjih išao je putem 27. VIII. i dostigao jednu ženu, koja je gonila pred sobom vola. Kad ih je prestigao vo se je zatračao za njim, udario u leđa i prebacio preko sebe. Došlo je do oštećenja kičme, pa je u teškom stanju prevezen u bolnicu.

OD ŠALE GLAVA (NE) BOLI

31. VIII. dovezan je u bolnicu Šime Šarić Josipov s ozljedom na glavi. On je istog dana bio u društvu na »marendi«. Šalili su se sa nekim drugom koji je bio pospan, polijevao ga vodom, ali je on grubo reagirao, dohvatio je nekakav čekić i bacio ga za Šarićem te mu zadao ozljedu na glavi, zbog čega je morao biti zadržan u bolnici na liječenju. (K.)

OBAVIJEST potrošačima električne energije

Obavještavaju se potrošači električne energije na području Šibenika i okolice da će dne 8. IX. 1957. (u nedjelju) predviđivo u vremenu od 6 sati ujutro do 2 sata poslijepodne, uslijed remonta HE »Jaruga« i obavljanja popravka mreže v. n. biti obustavljena dobava električne energije.

U slučaju da tog dana bude kišovito vrijeme, remont HE »Jaruga« i obavljanje popravka na mreži v. n. ne će uslijediti tog dana a niti obustava električne energije.

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

Saobraćajni znakovi

U »Službenom listu« broj 51-55. donesen je »Pravilnik o saobraćajnim znakovima na javnim putovima«. Član 19. tog pravilnika govori: »Saobraćajni znakovi postavljaju se tako, da im se donji rub nalazi na visini od 130 cm iznad površine puta. U naseljenim mjestima visina znaka može biti veća od visine označene u prethodnom stavu, ali ne smije premašiti visinu od 220 cm, računajući od površine do donjeg ruba postavljenog znaka.«

U gradu su prije mjesec dana postavljene saobraćajne oznake. Mjerodavni faktori, izgleda da nisu imali na umu pasose ovog člana, koji dozvoljava maksimalnu visinu od 220 cm, te su pri postavljanju znakova počeli neke grješke. Saobraćajni znakovi postavljeni su na visinu od 130 cm, što je prenisko, te izgledaju neestetski, prepušteni rukama djece koja se zabavljaju na taj način da ih krive i uništavaju. Građani često prolazeći sudaraju se sa stršćim tablama znakova, a nije rijedak slučaj da netko od prolaznika podere odjeću o oštre uglove tabli. (N. Š.)

Automobili bez nadzora

Postavljajući znakove određena su mjesta za parkiranje. Površina Drage (ispred poduzeća »Dane Rončević«) određena je za parkiranje. Strani i domaći gosti ostavljaju svoje automobile u tom predjelu. Automobili ostavljeni od vlasnika, prepušteni su djece, koja obilno koristi svoje beneficije, te naveliko isprobavaju čistoću karozerija, a loptama staklene površine automobila. Mnogi među njima (dobro odgojeni) potrudu se da »pretraže« unutrašnjost, te se često događa da stvari vlasnika nestanu, a da se opet pojave na tržištu »pošteno« nadevati stvari. Parkirališne površine bez čuvara napuštene od pogleda prolaznika, kojih je u ovom dijelu grada vrlo malo, ne služe ničemu, već samo »poštenim« licima, da dobiju »kruha bez motike«. (N. Š.)

Pripreme za predstojeću berbu grožđa

Pitanje kvaliteta vina na prvom mjestu

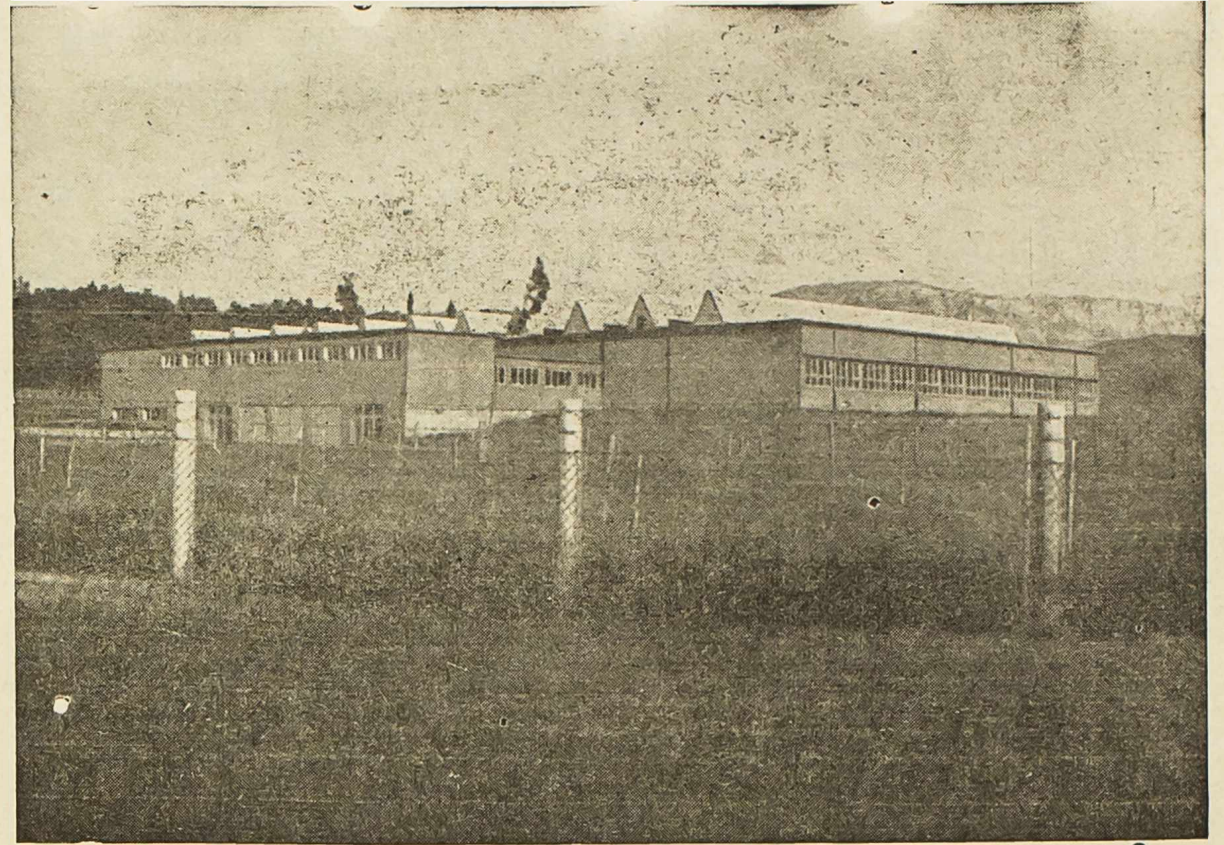
Pripreme za ovogodišnju berbu, kup i preradu grožđa nalaze se č dulje vremena u centru pažnje ljoprivrednih stručnjaka u Hrvatskoj. Na brojnim sastancima, nedavno i na konferenciji republikog Vinogradarsko-voćarskog slovnog saveza u Zagrebu, prokurtirani su brojni problemi s dručja vinogradarstva i vinarva u Hrvatskoj i date su smjercce za pravovremeno i kvalitetno vršenje ovog važnog zadatka. Više navrata istaknuta je važnost davno usvojenog Zakona o vinu, ali treba da omogućiti proizvodnju kvalitetnih vina, usklađenu s potrebama domaćeg i stranog tržišta.

Pred zadrudne organizacije u Hrvatskoj postavlja se u vezi berbe, otkupa i prerade grožđa niz zadataka, koji se u prvom redu odnose na kvalitetnu preradu grožđa, osiguranje skladišnog prostora, bačeva, itd. Što se tiče prerade grožđa u vino, ona se dosada u većini slučajeva provodila na primitivan način, a često i bez najosnovnijeg poznavanja stručne strane toga posla. Da bi se ovaj primitivizam otklonio i da bi se prerada uskladila s modernim načinom proizvodnje, u Hrvatskoj će se ovih dana organizirati seminari za tehničare, koji će rukovoditi radovima oko prerade, i za agronome i ostale stručnjake koji će trebati na terenu

da organiziraju otkup i preradu grožđa prema potrebama tržišta. Stručnjaci — polaznici seminara upoznat će se tom prilikom i s osnovnim postavkama Zakona o vinu, kako bi se za vrijeme same prerade otklonile sve smicalice špekulanata, koji će ići za tim, da na razne načine izigraju pozitivne zakonske propise kod prerade. Na seminaru će se zatim održati nekoliko predavanja kroz koja će polaznici dobiti najosnovnija znanja s područja suvremenog vinogradarstva i vinarstva, nadalje što se želi na domaćem i stranom tržištu, kakva vina zahtijevaju određena područja, a izučit će se i problemi petogodišnjeg razvoja vinogradarstva u Hrvatskoj, investicijska politika itd. Ovako pripremljeni nakon završenih seminara, stručnjaci-enolozi — moći će da se na terenu uhvate u koštac sa svim problemima, koji će se u toku izvršenja ove važne akcije pojavljivati.

U vezi s preradom grožđa, stručnjaci ukazuju na značajnu činjenicu, da će već u najskorije vrijeme vinogradarsko-voćarskom poslovnom savezu Hrvatske biti odobren izvoz vina na strana tržišta. Ovo još u većjoj mjeri uslovljuje potrebu proizvodnje kvalitetnih vina, kako bi ona i na inozemnom tržištu mogla da se takmiče sa renomiranim proizvodima drugih zemalja. Ističe se stoga, da u budućem radu treba najoštrije postaviti pitanje kvalitete, a to drugim riječima znači, da treba proizvoditi zdrava vina.

Na posljednjem sastanku republičkog saveza sa predstavnicima vinogradarsko-voćarskih saveza kotara pretresano je i pitanje otkupne cijene grožđa. Krajem ovog mjeseca bit će, naime, održana šira konferencija s predstavnicima komore, poduzeća i ostalim zainteresiranim faktorima u vezi cijena grožđa, te je bilo potrebno, da se u vezi toga izradi zajednički stav. Nakon opširne diskusije, u kojoj su došla do izražaja razna mišljenja, donesen je zaključak, da bi se otkupna cijena grožđa u Hrvatskoj trebala kretati između dva do 2,30 dinara za jedan kilogram grožđa po stepenu sladora. V. Benedik

VIJESTI IZ DRNIŠA

66 novih stanova

Privredne organizacije i građani Drniša sve više koriste Fond kreditiranja stambene izgradnje. U prvih sedam mjeseci ove godine flijala komunalne banke Drnišu izdala je sumu od preko milijuna dinara. Boksitnim dionicima i građevnom poduzeću Darnika odobreno je 28,5 miliona dinara za gradnju dvije rade s ukupno 14 stanova, a za treće rudnika ugljena u Siveri-NO-a općine Drniš, koji graosam odnosno četiri stana. Obrena je suma u iznosu od pre-

ko 24 milijuna dinara. Iz istog fonda utrošeno je za radove komunalne prirode oko 1,8 milijuna dinara. Individualna stambena izgradnja je u odnosu na 1956. godinu zabilježila nagli porast, tako da je 40-toric korisnika tog kredita odobreno oko 20,8 milijuna dinara za adaptaciju, dogradnju i gradnju novih zgrada. U 40 novih stanova uskoro će useliti njihovi vlasnici-korisnici Fonda za stambenu izgradnju. Predviđa se da će do kraja ove godine Drniš dobiti 66 novih stanova. (JJ)

Osnivanje opće - poslovnog saveza u Drnišu?

U Drnišu se u posljednje vrijeme vrše temeljite pripreme oko nivanja jednog općeg poslovnog veza u čijem bi se djelokrugu nalazile Duhanska stanica, Vinariti podrum kao i sva mehanička, edstva koja služe za unapređenje poljoprivredne proizvodnje. edviđa se da bi čitava mehanicija bila usredotočena u okviru voosnovane traktorske stanice oja bi ujedno vršila i potrebne monte. Isto tako poslovni savez imao zadatak da snabdijeva za-uzne organizacije i inokosne se-ke potrebnom opremom i gnoj-ima. U tu svrhu, kako nam re-še u NO-u općine, provest će se onomska analiza za postojanje g saveza koju će NO općine do-aviti Savjet za privredu. S tim vezi mjerodavni faktori su miš-jenja, da bi postojanje jedne tak-organizacije umnogome prid-elo općem napretku i razvoju

poljoprivredne proizvodnje na ovom području. Njegovo djelovanje naročito bi osjetile zadrudne org-anizacije od kojih neke nemaju potrebnih uvjeta za svoj opstanak, jer im nedostaju kadrovi i finan-cijska sredstva. Uključenjem u dotični savez zadruge bi u znatnoj mjeri ekonomski ojačale, te bi se njihovo djelovanje daleko više odrazilo na prosperitet sela koja im gravitiraju. (JJ)

Snažan napredak na polju školstva

Na području Dalmatinske Za-gore u posljednjem razdoblju mnogo je učinjeno na polju škol-stva. Ne samo u većim centrima nego i u najzabitnijim selima otvoreno je niz škola za opće o-

brazovanje. Danas na teritoriju Drniške općine 51 selo ima školu, a u nekim većim mjestima otvorene su osmogodišnje škole (Drniš, Siverić i Unešić). U školskoj godini otvorit će se još jedna osmogodišnja škola i to u Gradcu. U ovom selu pod Svilajom gradi se moderna školska zgrada koja će imati sedam učionica, zatim radi-onice i kabinete. Postoji moguć-nost otvaranja osmogodišnje škole u Miljevcima i Trbounju za koju svrhu će se adaptirati posto-jeći zadrudni dom. Za adaptaciju utrošit će se 1 milijun dinara od čega će Boksitni rudnici dodijeliti 500 hiljada, mještani 250 hiljada,

Četrdeset novih učitelja nastupaju dužnost

U novoj školskoj godini posto-jeći prosvjetni kadar popunit će se 40-toricom svršenih učitelja koje je stipendirao Narodni od-bor općine Drniš. Već je izvršen razmjštaj i mladi učitelji ovh dana nastupit će po prvi put svo-ju dužnost. To će još više prid-ijeti i onako razgranatoj mreži škola na ovom području, a poziti-vno će se odraziti na širenju o-

Ženska kronika

Živa građevinska djelatnost

Na više strana gradskog podru-čja primjećuju se gradilišta. Po-dižu se stambene zgrade i drugi objekti. Općenito se može reći da ovogodišnja građevinska aktiv-nost pokazuje tendenciju porasta. Potpuno je završena vrlo lijepa zgrada željezničkog konačišta, ko-ju je gradilo građevinsko poduze-će »Dinara« iz Knina.

Na prostoru između konačišta i suda isto poduzeće preuzelo je iz-gradnju dviju većih stambenih zgrada, koje će imati ukupno 36 stanova. Iako se nešto zakasnilo sa početkom radova, ipak je za kratko vrijeme izvršeno planira-nje terena, kopanje i betoniranje temelja. Izgradnja zidova također brzo napreduje i do kraja građevinske sezone mnogo toga će se učiniti na vanjskim radovima. Na terenu između Ulice maršala Ti-ta i Pere Krkavice, poduzeće »Iz-gradnja« podiglo je dvije stambe-ne zgrade za potrebe V.P. Osim

Radovi na vodovodnoj mreži

U posljednje vrijeme lokalno poduzeće »Komunalac«, u čije po-gone spada i Gradski vodovod, iz-vršilo je radove na proširenju vo-dovodne mreže, kako bi se udo-vojilo potrebama onih stanovnika u susednom dijelu grada. Izvrše-na je izmjena cijevi i proizvedeno je nekoliko novih ogranaka. Ovih dana završeni su radovi na odvodnom kanalu gradske mreže kod Atlagića mosta.

Septembarski motivi

Počeli su koračati septembar-ski dani i sve je kraći put do je-senskih susreta. Pripremaju se boje za ljepi jesenski pejzaž. Na pomolu su nova raspoloženja i prave se okviri za slike i motive u koje možemo uramiti ljude, njihove radnje, osjećanja i nji-hove neizbježne male i velike brige.

Sedmogodišnjacima pripada čast, da ih se stavi u prvi plan. On, su dosad živjeli uglavnom oko kuć-nog dvorišta, na svojoj bezbrižni način, bez velikih obaveza i bez tešk h prirodnih dužnosti. Sed-mogodišnjaci su se najviše inte-resirali kad će početi škola i naj-prije su doznali kad je poslije praznika u selo došla mlada uč-iteljica. Uporno su od roditelja tražili, da im nabave stvari za školu. Kad je majka doni-jela iz grada prvu šarenu knjigu, prve bljeznice i olovke, obične ili u boji, to je bila veli-ka radost. Predmeti su ih zaros li-da su ih svaki čas vadili iz nove tkanene torbice, koju im je maj-ka već odavno pripremila.

Došao je dan najzbuđljiviji u životu sedmogodišnjaka, kada su prvi put nekako ozbiljno i oba-vezno koračali prema školi u društvu starije djece. U njihovim glavama navirale su slike nepoz-natog i novog. Za izvjestan dio dana morat će napustiti uobičaj-ene igre, da bi u školi upoznali nove, a uz to trebalo je sada u-laziti u nov svijet. Počinje novo razdoblje u životu. Zato je za sve sedmogodišnjake prvi školski dan bio događaj, koji će se dugo zarezati u sjećanju.

U padskim, vrličkim i drugim vinogradima grožđe dozrijeva pod toplim zracima predjesenskog sun-ca. Istovremeno iz podruma i ko-noba iznose se bačve, pregledaju i čiste. Sa raznih strana sela odjekuje lupa, koja dolazi od

nabijanja obruča. U vinogradima je pojačana poljarska i privatna služba. Sve je ranije šetkanja iz-među čokota, koji su bogato ponijeli. Pokatkad između re-dova protrč zec ili se prokrade pas lutilica. Pticama je teško zabraniti pristup, jer više ni straža ne pomažu. Gospodari o-bilaze vinograde, uherukakav je dri grozd ili pomirišu dunju i po-novno pogledom obuhvate vino-grad.

Izmiču posljednji dani što Orašnica u donjem toku teče starim koritom. Pri kraju su radovi za novi put, kojim će rijeka bi-ti provedena do pomaknutog ušća u Krku. U dosadašnjoj etapi najteži su radovi, izvođeni do be-tonskog mosta. Dvije godine tre-balo se rvati da se usječe nova staza. Baš na tom prostoru mje-stimično dub na korita dostiže 3 do 4 metra. Do sada je Orašnica svake jeseni do proljeća izlazila z korita i plavila okolno zemljište, a od sada će toga biti u ma-njoj mjeri.

Okolicom teku Krka, Radljevac, Kosovica, Butišnica i druge. One se granaju u potociće, kanale i foše. Pokraj njihovih obala rastu vrbe, rake, ševar i drugo grmlje i šiblje. Korita se tokom vremena zamulje, šiblje zaraste i sve to smeta oticanju voda. U slučaju kiša i porasta vodostaja vode izlaze iz korita i plave oko-licu i zemljišta na kojima uni-štavaju kulture. Da bi se to spri-ječilo, provedena je akcija da se pr stupi čišćenju korita rijeka, potoka i kanala i da se počne sječom šiblje. Svake godine pred jesen izvode stni, ali korisni melioracioni radovi.

Uskoro će jesen ušetati i bli-nom. U šumarcima će zacrveljati jasenov lišće i magle će baciti koprenu po kotinama ovog kra-ja, a iz voćnjaka će dopirati mi-ris dunja. A. M.

Povećanje prinosa u vinogradarstvu

Poljoprivredne zadruge na po-učju općine Drniš poduzele su u sljednje vrijeme opsežne mjere daljnji razviti vinogradarstva koje postoje idealni uvjeti. oko 9 milijuna čokota loze do-lijno lustrira činjenčno stanje. edutim, uslijed primitivne o-ade prinosa je još uvijek prilično ak. On iznosi svega 0,80 kg po kotu. Prema 5-godišnjem per-ektivnom planu razvoj poljo-ivredne proizvodnje predviđa se atno povećanje prinosa, tako da on iznosi do 1,5 kg grožđa. ljoprivredna zadruga u Miljev-na postigla je dosad velike u-jehe. Njeni članovi zasadili su hiljada novih čokota loze, a i- tako nisu zapustili ni sadnju

voćaka. Novi voćnjak zauzima prostor od 100 hektara, a na isto takvom prostoru započeli su sad-njom novih voćnih sadnica, kao badema, višnje i sl. Druga u eko-nomskom pogledu jaka zadrudna organizacija jeste »Gradina« koja je u novom vinogradu zasadila 12 hiljada čokota loze. Već ove go-dine zadrugari će imati prvi plod. Računa se da će biti proizvedeno 4 do 5 vagona mošta. I ova zadruga ima svoj plantažni voćnjak gdje su na prostoru od 5 hektara zasadili bademi, breskve i kruške. Ostale zadrudne organizacij-također posvećuju veliku pažnju uzgoju loznih i voćnih sadnica, pa se u idućim godinama očekuju daleko veći prinosi. (JJ)

Pripremimo groždani sok za zimu

Idealno piće, koje najbolje od-govara potrebama tijela za vrie-me rada ili bolesti treba da sadr-ži vodu, šećer, mineralne soli i vi-tamine. Jedino je priroda sposob-na da nam daje takove napitke, voćne sokove, koji daleko nadma-šuju umjetno napravljena pića.

Velike količine grožđa u našem kraju pružaju nam mogućnost da sami proizvedemo ugodno piće — groždani sok. Postupak je jedno-stavan: Zrelo grožđe (crno ili bi-

jelo) treba zgnječiti odmah nakon berbe i mošt procijediti kroz ri-jeko platno ili metalnu mrežicu (sito). Moglo bi se još jednom procijediti kroz malo sito izrade-no od stare najlon čarape. Na 100 litara procijedenog mošta treba odmah nadodati 120 - 150 grama praška Natrijeva benzoata, dobro promiješati i naliti u poseban, dobro opran sud ili damižanu. (Za 50 litara treba 60 do 75 gr praš-ka). Treba ga čuvati na hladnijem

mjestu i podalje od mošta koji vrije. Natrijev benzoat dobije se u apoteci ili drogeriji i 1 gram košta 1 Din.

Nakon 10 - 15 dana imat ćemo bistar, vrlo ukusan i sladak napitak, koji izgleda kao vino, ali ne sadrži alkohola. Pije se jedan dio soka sa 1 ili 2 dijela vode ili soda-vode. Jedna litra ovog soka ima 800 kalorija, 1 lit miljeva ima 700 kal., a 1 kg krompira 650 kalori-ja. Sok znatno upotpunjuje našu

prehranu. Os'm za fizičke radnike, groždani je sok prikladan za bolesnike, starce i djecu. Kod bole-sti bubrega, srca i jetre ovaj sok djeluje i kao lijek, jer hrani ova organe i olakšava njihov rad. Preporu-ča se slabo ishranjenim i tu-berkuloznim osobama, bolesnicima sa mnogo kiseline ili sa čireom na želucu, u oporavku poslije bolesti, poslije operacije te za vrijeme no-šenja i poroda. Djeca ovaj sok rado uzimaju. (K.)

Prehranu. Os'm za fizičke radnike, groždani je sok prikladan za bolesnike, starce i djecu. Kod bole-sti bubrega, srca i jetre ovaj sok djeluje i kao lijek, jer hrani ova organe i olakšava njihov rad. Preporu-ča se slabo ishranjenim i tu-berkuloznim osobama, bolesnicima sa mnogo kiseline ili sa čireom na želucu, u oporavku poslije bolesti, poslije operacije te za vrijeme no-šenja i poroda. Djeca ovaj sok rado uzimaju. (K.)

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Iz Narodnog kazališta

PRED NOVU SEZONU U ŠIBENIKU festival pjevačkih zborova?

Plan repertoara

Po svemu izgleda da će start u novoj sezoni biti uspješan. Držićevu »Mande« (»Tričće de Utočće«), s kojom će početkom listopada biti otvorena sezona 1957/58., režira kao gost Aleksandar Djuljanović, član beogradske »Ateljea 212«. Ovu manje poznatu tipičnu renesansnu komediju mladi redatelj već je režirao s velikim uspjehom u Novom Sadu i Beogradu, te je na taj način postao kao neki specijalista za nju.

Konačni plan repertoara je sastavljen. Evo obrazloženja kojeg sastavljajući daju za nj: On je rezultat težnje da se što je moguće više izide ususret ukusu potrošača, tj. publike, a da se pri tome ne zapusti odgojni zadatak kazališta kao kulturne institucije. Izostala su preteška djela, ali i jeftine komedije. Vodio se računa o mogućnostima ansambla, kao i o tehničkim uvjetima postavljanja pojedinih komada. Nastojalo se, zatim, da domaći autori budu što jače zastupljeni. Osim toga, dio repertoara su uvjetovale i razne općenarodne proslave, kao Okto-

barska revolucija, Dan Republike i sl., te su izabrani komadi koji bi odgovarali ovim prigodama. Najzad, vodilo se računa i o mišljenjima iznesenim u anketi o kazališnom repertoaru, koju je proveo »Šibenski list«, te kazališno vijeće smatra da su donesenim planom repertoara najvećim dijelom, naime koliko se to moglo, zadovoljene i želje anketiranih.

Evo što će šibenska publika gledati u sezoni 1957/58., s dasaka svog teatra: osim »Mande« izvest će se još ova domaća djela: Kretovi »Celjski grofovi«, Omerbegovićeva »Magle«, »Ljetne oluje« od Štandekera, Subotićevi »Ljudi« i Mesarčevićeva »Gospodsko dijete«. Od stranih autora prikazati će se »Roda na ofenziva« od Roussina, »Moje bebe« od Mayo i »Plači voljena zemljo« od Patona. Na programu je samo jedna nova opereta i to Tjardovićeva »Mala Floramy«. O vome treba dodat' neke drame iz repertoara prošle sezone, koje će biti obnovljene i operete »Car Valcera« i »Zemlja smiješka«, koja je davana svega par puta.

glavnom isti kao i u prošloj sezoni, a u redu prikazivanja predstava za pretplatnike nastojat će se izbjeći manje nepravilnosti na koje su se neki pretplatnici tužili.

Kazalište - kotarska ustanova

Šibensko kazalište je ustanova kotarskog značenja, te prema tom ima obaveze prema svim stanovnicima kotara. Interesirali smo se koliko je ono u mogućnosti da ove svoje obaveze ispuni. Ustanovili smo, da je kolektiv voljan da obilazi čitav teritorij kotara, ali za to su potrebna prilična sredstva, a od raspoloživih sredstava nemoguće je imalo za ovo odvojiti. S druge strane ne može se reći da rukovodstva svih općina pokazuju naročiti interes za gostovanje kazališta na terenu svojih općina. Oni bi ipak trebali da shvate značaj ovoga za kulturni život svojih mjesta. Dakle, posebne dotacije Kotara za ovu svrhu plus interes i pomoć općina skupa s postojećom dobrom vo-

Već punih sedam godina u našoj Republici ne održavaju se takmičenja pjevačkih zborova, a da bismo i službeno mogli registrirati faktično najbolje zborove republike. Svevezni festival te kod nas razvijene muzičke grane održan je svega jedamput i to 1950. godine u Beogradu, kad je šibensko »Kolo« uspješno izrazilo nadmoćno osvojiti prvo mjesto. Od tada pa do danas rad pjevačkih zborova odvijao se u raznovrsnom tempu. Prvih godina poslije beogradske festivala nastalo je izvjesno puštanje u radu, da bi se za posljednje 2 do 3 godine interes opet podigao, što je i rezultiralo usponom rada i kvalitete mnogih pjevačkih zborova u jačim centrima naše zemlje. Ne čese pretjerat konstatacijom, da bi angažiranje zborova u njihovom djelovanju bilo daleko veće, a s time i vrijednost horskih zborova dosegla viši stepen, kada bi se iz godine u godinu sistematski sprovodilo takmičenje za izbor najboljih makar samo i u okviru republičkih granica. Na taj način de facto i de iure bi se ispoljili najbolji zborovi, a sa time bi došla do izražaja sigurna mogućnost utvrđivanja najkvalitetnijih za važne i reprezentativne nastupe u zemlji i inozemstvu. Prema sadašnjim prilikama metode ocjenjivanja međusobnih vrijednosti zborova su nepouzdana, pa se za ukazane potrebe određuju oni, koji su neposrednije povezani, ponajviše prostornom distancom, s organizatorom ili ocjenjivačem. Time se slabiji moral kod ostalih ravnopravnih, a moguće i boljih zborova, što opet dovodi do zastojanja ili u najmanju ruku do slabljenja radne ubornosti.

Izgleda da je kroz posljednje dvije godine postojala tendencija održavanja takmičenja pjevačkih zborova u našoj Republici. To se zaključuje i iz nacrtata takmičenja koji su pjevački zborovi primili na uvid. Pretpostavljamo da su uzroci status quo-a — nepromijenjenost stanja — financijske i tehničke prirode. Zbog toga bi se ideja koja je n'kla kod nekolicine ljubitelja horske muzike za održavanje republičkih festivala ove vrste u Šibeniku, mogla uzeti u razmatranje. Ta ideja trebalo bi vezati sad da se pretvori u proučavanje raznih mogućnosti i okolnosti pod kojima bi se takva jedna organizacija oživotvorila. Ako je a priori odbacimo zbog raznih konvencionalnosti i nepouzdanja u vlastite organizacione snage, onda smo automatski apatični u pridonosenju svog obolavljanja razviku našeg grada.

Mišljenja smo da se odmah pristupi formiranju jednog privremenog odbora ili skupa u kojem bi trebalo da budu zastupljeni predstavnici prosvjete, kulturno-umjetničkih društava, omladinske organizacije, Sindikata, turističkog društva, Ferijalnog saveza i slično. Njihov zadatak bio bi ispitivanje financijskih potreba i tehničkih sredstava za ostvarenje prvog festivala već iduće ljetne sezone, zatim planiranje organizacionog oblika i najprikladnijeg načina redosljeda izvedbi. S druge strane taj odbor bi trebao upustiti se u ispitivanje prihoda festivala koji jasno ne čemoći da pokrije jedan zadovoljavajući procent izdataka, ali će ipak poslužiti za podmirjenje makar jednog minimuma. Sasvim je prirodno da taj detalj ne smije obeshkrabiti organizatore. Glavni izvor financijskih sredstava može se osigurati samo kroz dva kanala. Prvi su subvencije, a drugi bi trebao biti iznos koji treba da stavi na raspolaganje službeni organizator festivala, tj. recimo Savez muzičkih društava Hrvatske. Pod vidom subvencija podrazumijevamo pomoć lokalnih organa: vlasti, društvenih i privrednih organizacija. Ne bismo smjeli mimoći ni pomoć našeg građanstva koja bi došla do izražaja djelomičnim osiguranjem smještaja učesnika. Jer, izgleda, da bi uz financijski moment presudnu ulogu mogao da odigra smještaj zborova učesnika. Ako učesnici dosadašnje stanje u stambenom prostoru za takvu svrhu, dovodimo se u opasnost, da bez dublje analize tog problema zastanemo na samom startu i po-

ložimo oružje ne vagajući našu snalažljivost i spretnost. Međutim, gro učesnika trebalo bi da bude smješten u zajedničke ili skupne nastambe. Doznali smo, da će za iduću sezonu u gradu biti na raspolaganju van hotelskog prostora na koji za ovu prigodu i ne računamo, circa 150 do 200 kreveta. Ako tome dodamo moguće osiguranje smještaja za 50 kreveta kod građanstva, onda time rješavamo boravak prosječno tri zhora dnevno. Zar ne bismo mogli, u koliko plan nastupa i boravka učesnika zahtijeva osiguranje čak i 400 kreveta dnevno, pribjeći kampovima pod šatorima na Šubičevcu ili Jadriji? Ili pak ako je lakše i tehnički jednostavnije od toga prihiti u običajnom smještaju po školama domovima. Ni za ovu posljednju mogućnost nas ne mora boliti glava kad znamo koliko razumljiva nja i svesrdne pomoći organizaciji je nailaze kod mjerodavnih.

Kao posljednja točka dnevnog rada proučavanja došla bi sposobnost organizacije takve jedne masovne priredbe. Ne može se mimoći činjenica, da bi se ovim pristupilo velikom i teškom zahvatu za koji u detalje nemamo potrebnu stručnu praksu, kao što je imao organizatori Dubrovačkog ljetnog gala. Šibenik je dosad iako u najmanjim formama, uspijevao u organizacijama raznih priredbi. Ne vidimo zato razloga ustratišiti se to zadatak t' mo prije, ako se angažiraju sve raspoložive snage kolektiva i pojedinaca. Možda bismo prošle prve izvedbe uočili neke proпустe i nedostatke, što je potpuno shvatljivo i nimalo za osudu, ali li za nas stala jedna godina iskustva, koja bi nam samim tim garantirala sve bolji i uspješniji nastava.

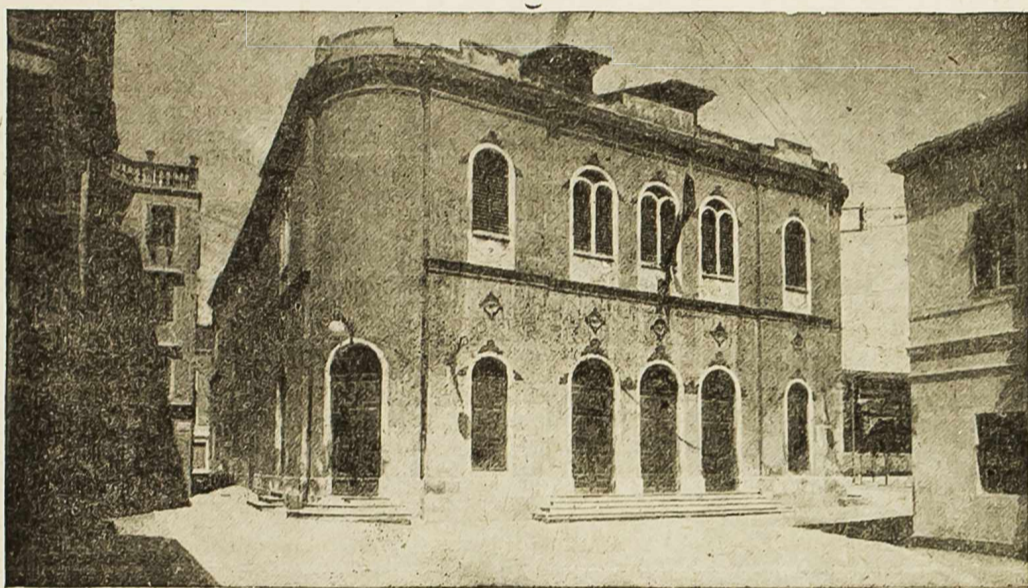
Prema tome zastupamo čvrsto stanovište, da je naša sredina spremna za organizaciju tako jednog stila.

Kad ovo iznosimo nismo ni najmanje pod zarazom »festivalomanije«. Ne zanosimo se uspjehom drugih dalmatinskih gradova koji pohvalno ostvaruju razne igre i festivale. Predvodi nas činjenica da već jednom treba da dođe do realiziranja takmičenja pjevačkih zborova, jer je nužno potrebno pravednim i objektivnim putem doći do izbora najboljih, a nakon toga do zaslužene nagrada ponajviše onih reprezentativne prirode. S druge strane, predlaže se Šibeniku jer kako izgleda dosad nije moglo da dođe do sretnog izbora mjesta održavanja. Naš grad, uz svoju prirodnu poziciju i privlačnost tokom ljeta, raspolaže sa još jednim čvrstim adutom a to je pozicija za održavanje nastupa. Danas, kad je gradska vijećnica dovršena, prostora između katedrale i vijećnice osigurava — pretpostavljamo — pristup 1000 posjetilaca. Kolika je prednost te pozicije nad svim otvorenim prostorima, možemo potvrditi bez pretjerivanja u čitavom našem zemlji ako se uzme u analizu akustika koju stvaraju katedrala i okolne zgrade. Za muzičke priredbe ne može se ni zamisliti prikladnija ljetna pozornica.

Nije suviše baciti bar letimičari pogled na posjetu festivalskih priredbi. Uvjereni smo, da naša sredina ne bi ostala gluha i nezainteresirana. Horska muzika odvajkada je privlačila pažnju šibeničana. Nije smjelo utvrditi sigurnu posjetu svih festivalskih dana. Tim više ako bi se prihvatilo organiziranja posjeta iz okolnih mjesta obuhvaćajući Split i Zadar u najmanju ruku a moguće i dalje. Pod ovim se misli samo prvi festival iduće godine.

Sve nas nagoni da se najenergičnije prihvatimo organizacije festivala pjevačkih zborova naše Republike i da nakon donošenja plana prihoda i rashoda, smještaja, ostalo tehničko rasporeda i programске dispozicije iznesemo prijedlog kompetentnom muzičkom forumu, vjerojatno Savezno muzičkih društava Hrvatske. Uvjereni smo, da pravilno postavljen prijedlog ne će biti odbijen. Pridonijet ćemo ovim još jedan prilog razviku turizma u našem gradu proširenju aktivnosti vokalne muzike u čitavoj Republici, a našim građanstvu omogućiti kulturni i prijatan užitek.

P. Z.

Materijalne teškoće

Interesirajući se za uzrok stavljanja na repertoar samo jedne operete, usprkos velikom interesu koji vlada u našem gradu za ovaj genre, doznali smo da je to učinjeno radi uštede financijskih sredstava nužno potrebnih za nabavku materijala neophodnog za rad kazališta. Tom prilikom smo čuli koliko su oskudna sredstva s kojima kazalište raspolaže, a koliko su s druge strane velike potrebe koje proizlaze iz uvjeta bez čijih ostvarenja je nemoguće daljnji uspjeh i normalan rad kazališta. Zar kazališnim posjetiocima nije dojadilo već godinama gledanje u ono nekoliko zastora, koliko ih kazalište ima, i koji »igraju« u skoro svakoj predstavi? A zastori igraju naročito značajnu ulogu u modernoj inscenaciji. A svjetlosni park? Oskudnijeg i primitivnijeg teško da ima nijedan teatar u zemlji. Kako njime prozvjesti svjetlosne ef-

ekte koji u pojedinim komadima igraju vrlo značajnu ulogu u stvaranju atmosfere i štimunga u kojima se odvijaju dramski sukobi? Pa već bezbroj puta prekrajani i dotrajalni kostimi, mizerni rekviziti i td. i td. Odakle smoći sredstva za sve to ako dotacija koju kazalište dobiva jedva pokriva lične rashode, a i ovi su dosta niski, ako se uzme u obzir da su umjetnički dodaci šibenskih glumaca vjerovatno niži nego i u jednom drugom teatru. Uzimajući sve ovo u obzir, uprava kazališta se nada da će ljubitelji operete, kojima sigurno leži na srcu i korist i napredak teatra, opravdati malu redukciju u operetnom repertoaru. Uostalom, prikazivat će se ipak tri operete: dvije obnovljene i jedna nova, a, osim toga, u mnogim dramskim djelima predviđena je scenska muzika.

Promjene u „prelaznom periodu“

Kazališna publika uvijek s najvećim interesom očekuje prinove u ansamblu. Njih je, međutim, ovoliko puta vrlo malo. U druga kazališta odlaze samo glumac Boro Pavlič i subreta Ljubica Burić, dok je angažirana samo mlada glumica Mirjana Pavlović, dosadašnji član kazališta u Zrenjaninu i nova subreta Mira Cekić iz Beograda. Ove minimalne promjene u ansamblu svakako će pozitivno utjecati na zajedničku uigranost i homogenost, koji su od velikog značaja za postizanje većeg dometa predstava.

Problem redatelja je, izgleda, sretno riješen, i to sklapanjem ugovora sa renomiranim redateljem Kalmanom Mesarićem. Uz njega režirat će i dosadašnji redatelj Rudolf Opolski, a pomagal će se i s gostujućim redateljima, kao što je to slučaj već s režijom »Mande«.

Od scenografa se zahtijeva da mu inscenacije budu ukusne, funkcionalne, moderne, jednostavne i jeftine. U nemogućnosti da angažira scenografa koji bi udovoljio ovim zahtjevima, uprava kazališta je pribiegla jednom drugom rješenju, naime da za skice za inscenaciju angažira scenografe iz većih kazališta, nadajući se da će na ovaj način doći ne samo do dobrih inscenacija, već da će one biti i jeftinije od dosadašnjih.

Kad već govorimo o promjenama u »prelaznom periodu«, ne možemo a da ne spomenemo odlazak iz Šibenika dugogodišnjeg tehničkog šefa Ante Soltišyka-Toše. Ovaj vrijedni radnik vrlo je zaslužan za izvršne opsežne investicione radove, kao uređenje unutrašnjosti kazališne zgrade, adaptacija zgrade kraj kazališta, uvođenje centralnog grijanja i, sad na kraju, postavljanje novih vratiju i prozora na zgradi, koja je time, promatrana izvana, dobila mnogo ljepši izgled. Nadaćmo se da će novi tehnički šef Branko Friganović biti dostojna zamjena Toši.

Preplata i u novoj sezoni

Osiguranje što većeg posjeta nameće i u ovoj sezoni uvođenje sistema pretplate, koji se u prošloj sezoni pokazao prilično efikas. Ovo je naročito važno za stvaranje redovitih kazališnih posjetilaca od onih koji su dosad jedva ikad i zavirili u kazalište. Zato se s pretplatnom nastoji što jače prodrijeti u radne kolektive, a to će biti moguće jedino ako ovo pozitivno nastojanje kazališta bude imalo punu podršku od organa upravljanja u poduzećima. Sistem pretplate, kako smo obaviješteni, bit će u-

ljom kazališnog kolektiva i naše kazalište će postati u pravom smislu riječi ustanova kotarskog značenja. Proširenjem svog akcionog radiusa ono će dobiti novi smisao i sadržaj svog rada. — b —

F I L M

Zaštita domaćeg filma

Nedavne mjere koje je donijelo Savezno izvršno vijeće pružaju široku zaštitu domaćem filmu i filmskim radnicima. Dosadašnja komercijalna politika poduzeća za prikazivanje filмова više je vodila računa o financijskom efektu, nego kulturnoj i odgojnoj ulozi filma, pa je to dovelo do zapostavljanja domaćih filмова koji su često puta i sadržajno i zanatski bili ispred raznih vesterna, »psiholoških« filмова i melodrama. S druge strane mnoge kooperativne su sumnjevege karaktere i nisu pružale mogućnost za afirmaciju i angažiranje domaćih filmskih radnika.

Ubuduće poduzeća za prikazivanje filмова bit će obavezna da tokom godine prikazuju određen broj domaćih igраниh filмова, kratkometražnih filмова i filmskih novosti. Kada su u pitanju domaći igрани filmovi njihov broj ne može biti ni u kom slučaju manji od 100% svih domaćih i stranih filмова koje je poduzeće prikazalo tokom godine. Isto tako poduzeće za prikazivanje filмова bit će dužno da najmanje 15% svojih predstava iskorišti za prikazivanje domaćin filмова. Tako se, pored ostalog, predviđa da broj domaćih igраниh filмова koje je jedno poduzeće prikazalo u periodu od prvog aprila do 30. septembra ne smije biti veći od broja domaćih igраниh filмова u vremenu od prvog oktobra do 31. marta. Svaki domaći film mora da bude određenom vrijeme na bioskopskom repertoaru i ukoliko on bude više od tri dana, moći će da bude sk'nut sa repertoara samo ako u naredna tri dana prosječan broj posjetilaca u toku dana bude ispod 40% ukupnog broja mjesta u bioskopskoj sali.

U buduću određenu zaštitu, Poduzeća koja popodne imaju više od tri predstave dužna su da na određenom broju predstava prikazuju i jedan domaći kratkometražni film, odnosno jedne filmske novosti. U svakom slučaju broj ovih predstava ne može biti manji od jedne trećine ukupnog broja predstava na kojima su poduzeća dužna da tokom godine prikazuju jedan domaći kratkometražni film ili filmske novosti. Poduzeća sa manjim brojem predstava također su obavezna da prikazuju određeni broj kratkometražnih filмова i filmskih novosti domaće proizvodnje.

Da bi se osigurala puna ravnopravnost domaćih i stranih filмова izričito se predviđa da je poduzeće za prikazivanje filмова dužno da prikazivanje svakog domaćeg filma, jaranog ili kratkometražnog, reklamira na isti način i pod istim uslovima kao što reklamira i strani film, preko štampoe, prethodnim prikazivanjem pojedinih scena iz filмова, isticanjem fotografija, plakata itd. Ukoliko se poduzeće ne budu držala određenih proporcija u broju domaćih i stranih filмова i broja predstava ona će biti kažnjena u zavisnosti od njihovog godišnjeg prometa.

Donijeti propisi o kooperativnosti predviđaju da se ubuduće mora osigurati ravnopravno učešće naših proizvođača i filmskih radnika koji se kooperativnosti ne bi svela na pružanje tehničkih usluga inozemnom poduzeću. Ukoliko domaća poduzeće želi da uđe u kooperativnost s inozemnim poduzećem bit će potrebno da je scenario filma odobrila Savezna komisija za pregled filмова, da financijski udio našeg poduzeća iznosi najmanje 30% vrijednosti filma koji se snima, da je osigurano srazmjerno učešće domaćih filmskih radnika

ŠKOLSKA OBUKA POČINJE 5. RUJNA

U prošlom broju smo javili da će edovna školska obuka započeti 6. m. Međutim, jučer nam je saopćeno da nastava u svim srednjim osmogodišnjim školama, osim u gimnaziji, počinje sutra 5. o. m. edovna obuka na gimnaziji započet će u ponedjeljak 9. o. m.

Izložba grafike i skulpture Slavka Draganića

U Društvenom domu 8. o. m. u 1 sati puk. Slavko Draganić, član likovne grupe Doma JNA u Beogradu izložit će oko 20 radova s područja grafike i skulpture. Izložba će biti otvorena do zaključno 18. o. m.

Regulacija starog dijela grada

Na svojoj posljednjoj sjednici, koja je održana 24. VIII. o. g. Savjet je urbanizam NO općine raspravljao je o nekim aktualnim rbanističkim problemima Šibenika, čije bi rešenje mnogo pridolijelo ljepšem i kulturnijem izledu grada, a i prostor kojeg na ekim mjestima ima malo bio bi konomičnije iskoristišen. Na tom astanku politika urbanizma je retresana u principu, te je stvoen program po kojem će savjet jelovati u svojim budućim akciama u određenom vremenskom eriodu. Tom prilikom raspravljao se o regulaciji i asanaciji starog dijela grada (među zidinama), im se odobre sredstva za ove adove bit će rasipan natječaj. U ezi s tim postavlja se pitanje izradnje novog gradskog groblja, redvideno je da se u tu svrhu oristi teren na Gvozdenom, gdje e položaj mnogo pogodniji od ostojeeeg, ima više prostora, a i daljenost od grada više odgovara. Savjet je također uzeo na sebe adatak da prekontrolira stanje kolskog prostora, poslovnih proriorija i servisne službe na podruju općine, za što su osnovane peobne komisije, koje će podnijeti svoje izvještaje, po kojima će se zraditi perspektivni planovi. Na dnevnom redu ovog sastan-

GRADSKA KRONIKA

Povećana proizvodnja pokućstva

U I. polugodištu ove godine u sklopu »Drvnog kombinata« pradio je novi pogon finalnih proizvoda. Pogon se sastoji od tri dijela: mašinskog, ručnog i politerškog. Kod formiranja novog pogona problem broj jedan bili su strojevi. Strojevi su nabavljeni pa iako većinom zastarjeli, u sadanjem obimu proizvodnje potpuno zadovoljavaju. Kad bi radili punim kapacitetom, u ručnom odjeljenju moglo bi se zaposliti još dva puta onoliko radnika, koliko

ih sada ima. To je zasad nemoguće sprovesti, jer je poduzeće skućeno na jedan vrlo malen prostor, pa bi se zapošljavanjem novih radnika stvorili nemogući radni uslovi. S tog razloga poduzeće svim silama nastoji, kako bi se nove prostorije i radionice izgradile u Ražinama, gdje ima dovoljno prostora. Elaborat za tu izgradnju obavlja se u Zagrebu, po slijedi čega će biti podnesen na odobrenje, pa se smatra, da bi preseljenje moglo uslijediti za nekoliko godina. Drugi problem ručnog odjeljenja je malen broj visokokvalificiranih i samostalnih radnika. Da ne bi došlo do zastoja u proizvodnji, poduzeće je prisiljeno stručni kadar dovoditi iz drugih mjesta. Svi proizvodi iz ručnog odjeljenja prelaze u politerški i tamo ostaju najdulje. »To nam je usko grlo proizvodnje« izjavio je direktor ovog poduzeća. Razlog tome je nedovoljna mehanizacija odjeljenja i pomanjkanje stručnog kadra. Da bi se taj nedostatak uklonilo, poduzete su neke mjere. Prije nekoliko dana prešlo se na upotrebu nitro-laka, koji proces politiranja ubrzava za dva do tri puta. Osim toga, uprava poduzeća nastoji, da se u tom odjeljenju zaposli ženska radna snaga, koja se smatra za ovu vrstu posla prikladnijom od muške.

U pogonu finalnih proizvoda izraduju se kompletne garniture kuhinjskog namještaja, a ostalo pokućstvo pojedinačno. Kako se osjetilo, da su ormari najtraženiji artikali, njihova će se proizvodnja povećati. Svi proizvodi se prodaju u vlastitoj prodavaonici u Šibeniku u Ulici Sedam Omelića (kod benzinske stanice). Mjesečni pro-

met ove prodavaonice se kreće oko milijun dinara, a potražnja daleko nadmašuje ponudu. To je najbolji dokaz, da je postojanje jednog takvog poduzeća u Šibeniku neophodno potrebno, što bi trebalo imati u vidu prilikom odobranja spomenutog elaborata, jer bi dobivanje većeg prostora značilo prekretnicu u cjelokupnom radu poduzeća, koje bi tada bilo u stanju, da zadovolji potrebe tržišta. (Z.)

I dalje slab ulov ribe

Tržnica je dobro snabdjevena sa svim art klima, a cijene su ostale

Vijesti iz poduzeća

Da bi se zadovoljila velika potražnja za nelegiranim aluminijumom u TLM »Boris Kidrič« je izgrađeno postrojenje elektrolize sa 80 peći kapaciteta 4000 tona aluminija godišnje.

Ista tvornica vodi pregovore za izvoz aluminijuma u Indoneziju, Burmu i neke Južnoameričke države.

Tehnička sekcija za puteve vodi pregovore za nabavku jedne splavi za prijevoz automobila Dolac - Martinska, jer postojeća splav ne zadovoljava potrebe prometa, koji je na ovom dijelu sve živliji. U tu svrhu će se restaurirati brod »Zlatina«, ili će JRM iz Pule ustupiti jednu svoju splav. (Z.)

uglavnom nepromijenjene. Krompir se prodaje po 20 d nara, jabuke 60, kruške 54, kupus 26, grožđe 80 do 100, paprika (babura) 30, lubenica 16, crveni luk 26, bijeli luk 120, rajčica 34, breskve 80, orasi 300. Prije nekoliko dana stigle su velike količine limuna. Poduzeće »Voe« ih prodaje po staroj cijeni od 460 d nara, dok se u prodavaonici poduzeća »Ranka« prodaju po 500 d nara kilogram.

I dalje je ulov ribe dosta slab. Najviše se prodaje bukke, čija cijena varira od 30—100 dinara. Ostale ribe ima vrlo i to su uglavnom lokarde, koje se prodaju po 180 dinara, srdele 120, srdelice 60, škarpina 250, hobotnica 100, raža 100, kanjci 200 d nara kilogram.

Brodovi u luci

Iz luke je isplavio talijanski brod »Giovanni Bottiglieri« sa 1400 tona cinkovog koncentrata za Francusku i engleski brod »Kataro«, koji je odveo 750 kubika za London. U luku su uplovili naši brodovi »Žužemberk« i »Šabac«, koji su dovezli uglj iz SSSR-a. U luci se također nalazi brod »Tisa«, koji ukrcaja 600 kubika sandučnih delova za Egipat i brod »Prenja« koji iskrcaja 5650 tona ugljena iz SSSR-a. (Z.)

Još 90 kreveta u Općoj bolnici

I dalje se uzurbano nastavljaju radovi na izgradnji internog odjela bolnice koji su započeli u kolovozu prošle godine. Zgrada će uskoro biti stavljena pod krov. Velika građevina, koja se podiže pored sadašnjeg kirurškog odjela, sastoji se od dva kata, prizemlja i podrumskog dijela. U podrumskom dijelu bit će smještena fizikalna terapija a u prizemlju i na katovima interni odjel s oko 90 kreveta. U jednom dijelu zgrade proširit će se postojeći centralni laboratorij, zatim kirurgija sa nekoliko kreveta i ginekološki odjel. Sadašnja zgrada internog odjela služit će isključivo za potrebe neurološkog odjeljenja koje inače danas radi u dosta skućenim prostorijama. Zgrada internog odjela za koju je nacrt izradio Projektantski biro »Sisak« u Zagrebu odgovarat će modernim sanitarnim principima. Vrijednost svih radova dostići će sumu od oko 136

milijuna dinara, od toga samo za opremu utrošit će se oko 17,5 milijuna dinara. Građevinski radovi povjereni su poduzeću »Izgradnja«.

Iz dječjeg vrtića »Jelka Bučić«

Primat će se djeca na ishranu

U našim dječjim vrtićima 2. o. m. započeo je rad. Interes je i ove godine velik za sva naša zabavišta u gradu, tako da je primljeno djece iznad postojećeg kapaciteta.

Pozivaju se majke, koje su zaposlene, a imaju želju, da svoju djecu upišu u Dječji vrtić »Jelka Bučić«, u kojemu još ima mjesta za djecu na ishrani, da se javi najdalje do 15. o. m.

Dječji vrtić »Jelka Bučić« na Gradi uz djecu, koja pohađaju zabavište, primat će prvenstveno djecu zaposlenih majki na ishranu, i to od navršene tri do sedam godina starosti. Vrtić ima sunčane i zračne prostorije i veliki vrt. Djeca će uz odgoj, primiti četiri obroka hrane. Poslije podne djeca će spavati na prikladnim ležaljkama, zatim će dobiti zadnji obrok hrane i sačekati roditelje da ih otpreme kućama.

JAVNA ZAHVALA

Povodom smrti našeg neprežaljenog supruga, oca i brata

JERE ČALETE p. Bare

osobitu zahvalnost duguje mo primariusu zaraznog odjeljenja Šibenske bolnice dr. Marianu, zatim dr. Raškoviću, bolničaru Slavku Veldiću i ostalom bolničkom osoblju na ukazanoj pažnji i trudu, koji su uložili da bi ublažili bol pokojnika.

Posebnu zahvalnost izražavam Dobrovoljnom vatrogasnom društvu, čiji su članovi u punom broju pristupovali posljednjem ispraćaju, kao i na poslanom vijencu, te svim ostalima koji su izrazili saučestće i saučestvovali u našoj boli.

Ožalošćena obitelj

ZAHVALA

Povodom smrti našeg nezaboravnog supruga i oca

MARENČI RIKARDA pk. VICE

toplo se zahvaljujemo svim prijateljima i znancima na izrazima saučestća kao i ispraćaju pokojnika na vječni počinak.

Ožalošćena obitelj
Marenči Anina i djeca
Skradin

OBAVIJEST

Upozoravaju se vlasnici (posjednici) nekretnina na području gdje Direkcija Jugoslavenskih železnica Zagreb vrši izgradnju željezničke stanice Ražine, da će komisija za određivanje naknade Narodnog odbora kotara Šibenik na licu mjesta obilaskom pojedinih nekretnina vršiti procjene i utvrđivati stvarno stanje dana 11. IX. od 8 h pa dalje, počev od stanice pa sve do kraja nasipa.

Iz Sekretarijata za financije Narodnog odbora kotara Šibenik

SLASTIČARNICI U ULICI BRATSTVA I JEDINSTVA (pored Komunalne banke) mogu se svakodnevno dobiti svježih slastičarskih proizvodi, bomboni i razni specijaliteti.

Preporuča se građanima AFET ADEN

MALI OGLASNIK

IZGUBLJEN JE DŽEMPER od apoteke »Novak« do Crnice tamnozeleni ranglan. Moli se poštani nalaznik da uz nagradu preda na adresu Ilić Leopold na Šibenik, Ul. Paške Trilaje 2 Crnica.

MATIČNI URED

RODENI

Senka, kći Mile i Janje Pekas; Nevenka, kći Ergić Rajka i Varniča Stane; Darko, sin Čedomir i Kose Šarić; Željko, sin Jakova i Mat je Skel n; Jadranka, kći Marka i Mladinke Lambaša; Ljiljana, kći Maksa i Frane Matura; Majda, kći Ilić i Veronike Štropin; Sniša, sin Milana i Lucije Matov; Ljilja, kći Borisa i Ružice Milančević; Željko, kći Ljilja i Kosa; Slobodan, sin Vukašina i Ljeposave Urukalo; Ljubica, kći Milana i Stane Lalić; Roko, sin Ivana i

Umjesto kozerije

Vapaj jedne ulice

Ja, dolje potpisana ulica u ime hiljada prolaznika, domaćih i stranih turista, a na temelju devetstogodišnjeg radnog staža, molim i vapim (kad ne vrijedi zahtijevati), da se o meni povede više računa. Rođena sam prije skoro 9 stotina god. na području današnjeg bloka II, registrirana pod zadnjim imenom Stube Dragojevića. U toku stoljeća često sam mjenjala svoj oblik, a još više svoj naziv, ali sam uvijek vjerno služila svim prolaznicima. Nikada nisam javno protestirala; mirno sam podnosila svaka gaženja, gaženja i napade iz zraka. Ali, sad je, konačno, strpljenju došao kraj, ne zbog čijeje ljetnih igara, u okviru kojih se svako poslijepodne odvijaju razna dječja natjecanja: u »glavometu«, »ruke u vis«, »centometu«, »vačalamu«, »bešt mama«, ciljanju u vrata trafostanice i td., nego najviše zbog sigurnosti prolaznika (kad su druge manje zaslužne ulice napravile »trajnu ondulaciju« zašto da ja još uvijek nosim »kunčunč«!) Znam, danas nije važno slo-

m'ti nogu, ruku ili razbiti glavu (a i takvih je slučajeva u posljednjoj godini bilo), jer je velika većina socijalno osigurana, ali prolaze preko mene i stranci, pa bi se moglo desiti, da budu prisiljeni ostati u Šibeniku više od jednog dana.

Nadalje, ne mogu više podnijeti razne psovke i kletve u stihu i prozi, kad nisam kriva. Pa hajde da i pretpim, što me psuju (i pljuju!) na našem jeziku, ali u posljednje vrijeme psuju me i na svim civiliziranim jezicima, a pljuju u stilu internacionalnog »bon-tona«. A sve to zbog svega par stotina kilograma cementa, kojim bi se popravilo oko 6 metara porušnih stepenica.

Kako sam važna arterija (a ne vena!) u centru grada, koja spaja jugozapadni dio grada (obalu), sa sjevernoistočnim dijelom (Gorica) ne mogu prosto pojmiti, da se do danas nije nitko na mene sjetio. No, da ne bih dobila epitet egoiste, napominjem, da ništa bolje od mene ne izgleda ni moja prva susjedinica Ulica Fausta Vrančića, zvan »Galera« (Šta će tek biti, kad i ona digne svoj glas!)

U nadi, da će moj vapaj stići do vas odgovornih u »Putu«, pozdravljam vas uz napomenu, da do dana moga popravka ne prolazite preko mene, ako se nemate namjeru crvenjeti.

Vapiteljica:

Ulica Stube Dragojevića,

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik:

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica

Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka

Šibenik br. 47-KB-15-2-182

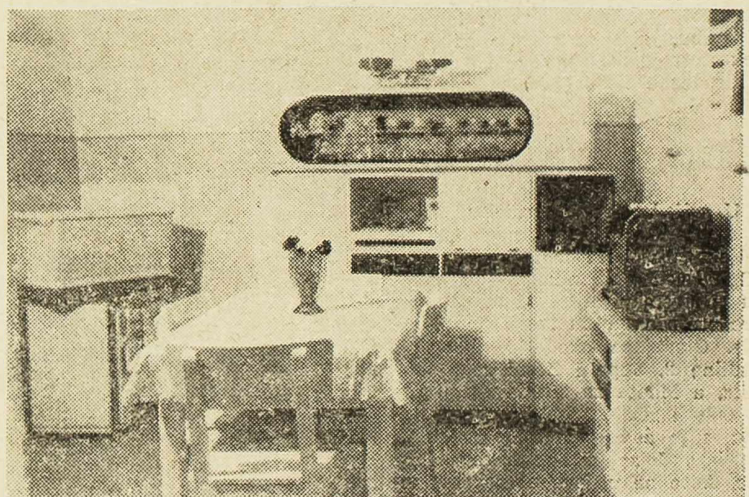
Rukopisi se ne vraćaju

Pretpilata za tri mjeseca 130,

za pola godine 260, a jednu

godinu 500 dinara

Štampak: »Štampac Šibenik«

Proizvodi Drvnog kombinata

Uprava Gradskog vodovoda - Šibenik

raspisuje

NATJEČAJ

ZA JEDNO RADNO MJESTO NA FINANCIJSKIM POSLOVIMA

Uslovi: Završena obavezna srednja škola ili ekonomski tehnikum, ili 5-6 godina prakse na financijskim poslovima. Plaća prema Pravilniku o plaćama. Rok natječaja 10 dana od objave.

KINA

ESLA: premijera američkog filma u bojama — SIN ALI BABE — Dodatak: Filmske novosti br. 34. (do 9. IX.)

Premijera domaće filma — ZENICA — Dodatak: Filmske novosti br. 35. (9.—IX.)

LOBODA: premijera američkog filma u bojama — ČOVJEK IZA PUŠKE — (do 8. IX.)

Premijera američkog filma — STRANAC U SEDLU — (9.—13. IX.)

DEŽURNE LJEKARNE

DO 7. IX. — II. narodna — Ul. Bratstva i jedinstva.

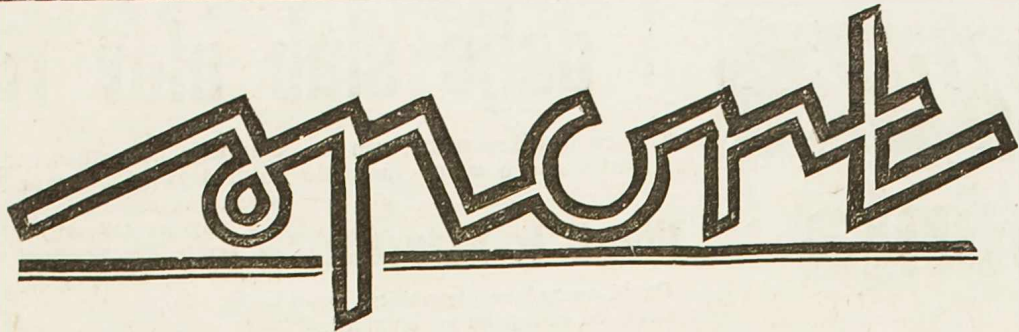
Od 8. — 11. IX. — I. narodna — Božidara Petranovića.

VAŽNIJI TELEFONI

Informacije 08

Komunalna vatrogasna straža 03

Šibeničko liječničko

„Šibenik“ - „Jadran“ 5:1 (0:2)

Porasle nade

Prošle nedjelje na stadionu »Rade Končar« odigrana je uzvratna prijateljska utakmica između »Šibenika« i »Jadrana« iz Kaštel Sućurca. Gledalaca oko 500.

ŠIBENIK: Bašić (Aras), Cvitanović — Iljadica, Tambača — Šijačković — Živković, Zorić — Bego — Stošić — Šupe — Jelenković (Friganović).

JADRAN: Biočić I., Radanović — Ban, Saračević — Biočić II., — Pospel, Krstulović — Kesić — Jerčić — Alfirević — Gavrančić.

Odmah u početku »Šibenik« uzima inicijativu i stalno vrši napade na protivnički gol. Iz jedne takve navale Zorić glavom dovodi »Šibenik« u vodstvo. Odmah zatim Šupe opasno tuče, ali se lopta odbija od grede, pritrčava Stošić, međutim, njegov oštar udarac odlazi preko gola. Naši igrači su još uvijek u napadu. Nosilac svih na-

vala je vrlo raspoloženi Stošić. Gosti tek povremeno napadaju mlako i bezopasno. U 30. minuti Stošić, koji se odlučno snašao u ulozima centra, povisuje na 2:0. Još nekoliko obostranih napada i odlazi se na odmor.

Tek što se »Šibenik« uputio sa centra Šupi uspijeva povisiti na 3:0. Kratko vrijeme iza toga Šupe upošljava Stošića, koji sa 16 metara oštro i precizno bez oklijevanja tuče u sam ugao mreže i 4:0. Pred kraj utakmice Bego je imao divnu priliku da postigne gol, ali je iz neposredne blizine, neometan ni od koga, promašio vrata. Međutim, u njegovu griješku je ispravio Zorić, koji je iskoristio dobro dodanu Stošićevu loptu i povisio rezultat na 5:0. U jednom protunapadu gosti su iznenadili našu obranu, te zahvaljujući neodlučnosti Arasa uspijevaju postići počasni zгодitak.

S prikazanom igrom možemo, čestite, biti zadovoljni. Bez sumnje na ovoj utakmici najviše je otkada kao Stošić. Njegova igra je za svaku pohvalu. Brz, okretan, vrlo pokretljiv, odlikovao se inteligentnom igrom i da je naišao na veće ra-

zumjevanje kod suigrača, rezultat je mogao biti i veći. Šupe se mnogo trudio, ali mu oči nije polazilo za rukom. Pogrešno je dodavao, što to kod njega nije običaj. Na desnoj spojci Bego je zadovoljio. Na desnom krilu Zorić je pružio dobru igru. Onako brz on je svojim bježovima znao unijeti zabunu u redovima protivničke obrane. Jelenković na lijevom krilu nije potpuno zadovoljio. Vidi se da je duže vremena bio odsutan sa terena. Živković i Tambača solidni, ali neprecizni. Treba u buduće punu pažnju posvetiti ovom njihovom nedostatku. Paradoksalno zvuči, ali je nažalost točno, naši halfovi n'su u stanju dobro i precizno dodati loptu. Koliko od toga ima štete navala, nije potrebno ističati. Šijačković je bio gospodar svog prostora. Svaka visoka lopta bila je njegov plijen. Cvitanović nas je ugodno iznenadio i sa Iljadicom čini solidan bekovski par. Ono malo poslalo što je imao Bašić dobro je obavio, dok je Aras kod pamljenog gola trebao istrčati.

Sudac Belamarić dobro je vodio ovaj zaista prijateljski susret.

M. K.

„Mornar“ šesti na republičkom prvenstvu u plivanju

U plivačkom prvenstvu NRH za I. razred, koje je održano 30. i 31. kolovoza na plivalištu »Naprijeda« u Zagrebu, plivači šibenskog »Mornara« osvojili su šesto mjesto u ekipnom sastavu.

Završen prednjački tečaj

Nedavno je u Vodicama završen 20-dnevni tečaj za prednjake, koji je organizirao Kotarski savez »Partizana«. Tečaj je pohađalo 25 drugova i drugarica sa područja kotara, koji su s uspjehom svladali teoretsku i praktičnu nastavu. Kvalitet nastave je bio na visini, jer su angažirani predavači iz Republičkog saveza »Partizana«. Novi prednjaci će uglavnom raditi u seoskim društvima DTO »Partizana«, što će u svakom slučaju pridonijeti boljem i daleko sadržajnijem radu tih organizacija.

Zamisa Kotarskog saveza »Partizana« da održi tečaj za 60 polaznika nije se ostvarila zbog nedovoljnog razumijevanja na terenu za potrebe organizacije »Partizana«, koja ima zadatak, da ne samo fizički odgoja našu omladinu, nego i da kod nje dalje razvija patriotske osjećaje.

REZULTATI I KOLA PODSAVEZNE LIGE

Dalmatinac — Zmaj 2:2, Slaven — Omladinac 1:2, Solin — N. prijed 2:1, Troglav — Val 2:1, Turak — Orkan 3:3, Sloga — Rudar 2:4.

TABLICA

Solin	1	1	0	0	2	1	2
Troglav	1	1	0	0	2	1	2
Rudar	1	1	0	0	4	2	2
Slaven	1	1	0	0	4	2	2
Dalmatinac	1	1	0	1	2	2	1
Zmaj	1	0	1	0	2	2	1
Junak	1	0	1	0	3	3	1
Orkan	1	0	1	0	3	3	1
Naprijed	1	0	1	1	2	0	0
Val	1	0	1	1	2	0	0
Omladinac	1	0	1	1	2	4	0
Sloga	1	0	1	1	2	4	0

AKTIVNOST RSD »TVK« U KNINU

U tvornici vijalka u Kninu osnovano je prije dva mjeseca sportsko društvo, koje je dosad pokazalo živu aktivnost. Radnička omladna Knina je većim dijelom zapljena u radu tog sportskog kolektiva. Najviše uspjeha dosad je pokazao nogometni klub koji djeluje u okviru RSD »TVK«. Dosad je uspješno nastupio na dvjema utakmicama i postoji mogućnost da ove sezone sudjeluje u grupnom prvenstvu. Građani Knina sa simpatijama su primili osnivanje ovog društva koje obećaje bogatu sportsku djelatnost. Društvo će se uskoro registrirati kod Saveza sportova kotara. (V. M.)

PRVENSTVO I. ZONE POČINJE 15. RUJNA

Još nas samo nekoliko dana dijeli od početka nove prvenstvene sezone, kada će u I. nogometnoj zoni startati 14 klubova iz naše Republike. U trećoj po redu takmičarskoj sezoni od prošlogodišnjih članova I. zone sudjelovat će »Tekstilac«, »Jadran«, »Rijeka«, »Uljanik«, »Određ«, »Ljubljana«, »Metalac«, »Trešnjevka« i »Šibenik«, dok će se od novijih pojaviti bivši zonaši sisačka »Segesta« i mariborski »Branik«, zatim riječki »Orijent« i zagrebački »Elektrostroj«, te bivši član prve lige »Lokomotiva«. Dakle, po svemu sudeći konkurencija će biti daleko jača nego ranijih godina. Po sadašnjim pripremama izgleda, da će glavni aspiranti za naslov prvaka biti »Lokomotiva«, »Rijeka« i »Šibenik«.

U takmičarskoj sezoni 1955/56. naslov prvaka osvojila je »Lokomotiva«, drugi je bio »Određ«, a treći »Šibenik«, dok je u sezoni 1956/57. najuspješnija ekipa bila »Split«, koja je zauzela prvo mjesto, dok se drugi predstavnik Dalmacije »Šibenik« plasirao na drugo mjesto. Dakle, naš predstavnik je vodio borbu za jedno od prvih mjesta na prvenstvenoj tablici. Prijatelji i simpatizeri »Šibenika« čvrsto vjeruju da će njihov predstavnik to isto ponoviti i u novoj takmičarskoj sezoni.

Već u prvom kolu, koje se igra 15. o. m. i., vodit će se ogorčene borbe za bodove na terenima Zagreba, Ljubljane, Maribora, Varaždina, Siska i Rijeke. Vjerujemo da će i kvalitet nogometa biti jednak onom u protekloj sezoni, a i maksimum zalaganja igrača ne će izostati. »Šibenik«, kao što je poznato, gostuje u prvom kolu u Zagrebu, gdje se sastaje sa »Elektrostrojem«, prvakom međupodsavne lige. (J. J.)

„Šibenik“ - Rudar“ 4:2

U srijedu je na igralištu »Rudara« u Siveriću odigrana prijateljska utakmica između domaće »Rudara« i »Šibenika« — u okviru priprema obiju momčadi za predstojeće prvenstvena takmičenja. Gledalaca oko 400. Strjelci: Tedling 2, Šupe i Zorić za »Šibenik«, a Mileta za »Rudar«.

Kratak rezime: igra obiju momčadi nije zadovoljila. Momčadi su daleko od svoje standardne forme. A to ne uljeva povjerenje u oči prvenstvenih takmičenja. Početak je obećavao živu, dinamičnu i interesantnu igru. Jer, u prvih desetak minuta bilo je nekoliko uzbudljivih momenata i pred jednim i pred drugim golom, a Tomić je čak jednim topovskim udarcem pogodio gredu. Ali, nada se nisu obistinile. U 15. minuti »Rudar« je došao u vodstvo iz jedanaesterca. Izjednačio je Šupe poslije griješke T. Šiklića.

Drugo poluvrijeme proteklo je u naizmjeničnim napadima. Sredinom drugog poluvremena Tedling je dva puta zaredom zatresao mrežom »Rudara« i doveo svoj tim u vodstvo od 3:1. »Rudar« je smanjio na 85. minuti preko Milete. Par minuta prije kraja Zorić je udarcem iskosa postavio krajnji rezultat. Ovaj gol kao i prethodni golman domaćih mogao je obraniti. (D. Č.)

pouka = ZANIMLJIVOSTI = zabava

Koliko čovjek može da izdrži bez sna

Zdrav čovjek ne spava nikada gvozdem m snom. To je utvrdio američki liječnik i naučnik dr. Donson iz Pitzburga na temelju ispitivanja preko 150 svojih pacijenata. U velikoj su zabludi oni, koji vjeruju da se probude u istom položaju u kome su sklopili oči ili pak da se u toku cijele noći pokrenu svega nekoliko puta. Isto tako su u zabludi i oni, koji pate od nesana, pa vjeruju da u toku cijele noći nisu ni oka sklopili. Američki

liječnik je izračunao da zdrav čovjek u toku jedne noći promijeni položaj svoga tijela 20 do 65 puta. Oko polovinu ovih položaja čovjek ne zadržuje više od 5 minuta. Mjenjanje položaja tijela u snu je sasvim prirodno i ono je prouzrokovano okolnošću da težina tijela ubrzo prignječi mišiće, zglobove i krvne sudove što stvara osjećanje nelagodnosti, a zatim bola. Stoga se položaj tijela automatski mijenja.

Nesnica je gotovo uvijek, osim u izuzetnim patološkim slučajevima, prouzrokovana duševnim premorem, brigama i strahom, koji u budnom stanju lebde na grani naše svijesti. Eksperimenti su pokazali da ležeći stav u budnom stanju ili za vrijeme spavanja gotovo u podjednako mjeri osigurava odmor, dok je san neophodan samo za duševni predah. U stvari, čak i poslije 4—5 dana nespavanja, moždani nervni sistem je u stanju da se odmori za svega 8—10 sati sna. Velika je zabluda maštati da je potrebno obnoviti sve nepreispavane časove.

Koliko je organizam u stanju da izdrži bez spavanja? Mnogi ekspe-

rimenti su pokazali da smrt kod psa, koji se sistematski sprečava u spavanju, nastupa poslije 4—6 dana. Poznato je da su Kinezi osuđivali kriminalce na kaznu smrt nespavanjem.

U stvari čovjek bez spavanja ne može da izdrži više od šest do devet dana. Nervni sistem ubrzo popušta i čovjek bez sna toni u potpuno ludilo. To s'uzi kao najbolji dokaz, smatra dr. Donson, da nesnica onih, koji umišljaju da počinjavaju noći ne spavaju znači u stvari samo da se oni često bude. Kada bi manje obračali pažnju na svoje buđenje onda ne bi osjećali ni nesanicu.

Ljudi su na raznovrsne načine pokušavali da liječe nesanicu. Međutim, dr. Donson smatra da najviše treba izbjegavati uspavljiva sredstva. Za prijatan san neporučuje zagrijavanje nogu pre spavanje ako su hladne, mlak tuž niz kičmeni stup, šetnje i fizičke vježbe na zraku, laku ishranu i što je najvažnije oslobođenje od brig.

„Mornar“ na vaterpolo turniru u Bjelovaru

Povodom proslave 25-godišnjice plivanja, u Bjelovaru je domaći PK »Mladost« organizirao vaterpolo turnir uz sudjelovanje klubova: »Ilirija« Ljubljana, »Partizan« Virovitica i »Mornar« Šibenik. Takmičenje je održano 24. i 25. kolovoza na prepunom plivalištu »Mladosti«.

U prvom utakmici sastali su se »Ilirija« i »Mornar« 7:1 (3:0). Iako je momčad »Mornara« prikazala bolju i zreliju igru, nije uspjela da pobijedi zbog nediscipliniranih počinaka u svojim redovima, tako da je 6 zgoditaka za »Iliriju« palo u času kad je »Mornar« igrao s igračem manje. Najbolji pojedinci kod »Mornara« Biliško i Malešević, a kod »Ilirije« Kanc, koji je ujedno i najbolji vratar turnira.

Najzanimljivija utakmica turnira bila je između domaće »Mladosti« i »Mornara«. Rezultat 9:4 (4:1). U ovoj utakmici »Mornar« je zaigrao mnogo bolje, ali protiv iskusnih Bjelovarčana, pojačanih s Lozicom (PK Korčula) nije uspio da poluču uspjeh. Omjer ne pokazuje stvarno stanje na terenu. »Mladost« je postigla zgoditke zahvaljujući smušenoj i slaboj obrani »Mornara«. Utakmica između »Mornara« i »Partizana«, koja je odlučivala o trećem mjestu bila je nezanimljiva, jer je »Mornar« suvereno vladao terenom i uspio poraziti neiskusnu momčad »Partizana« s rezultatom 11:2. Pobjeda »Mornara« mogla je biti izražena većim omjerom, međutim, nesnalazljivošću navale nisu iskorišćene sve šanse. Golove su postigli: Malešević i Glomuz po 4, Baošić 2, Biliško i Lovrić za »Mornar«, a za »Partizan« Prpić i Rukavina.

»Mornar« je nastupao u sastavu: Nakić (Biliško), Knežić, Lovrić, Malešević, Vuletin (Biliško), Baošić i Glomuz.

U svim utakmicama najbolji pojeđinac kod »Mornara« bio je Malešević.

Organizator je predao trima prvoplasiranim momčadima ukusne pokale, dar NOO Bjelovar.

OSTALI REZULTATI

»Mladost« — »Partizan« 24:0 (11:0), »Ilirija« — »Partizan« 6:1 (5:0), »Mladost« — »Ilirija« 11:2 (6:1). (Š.)

Cinoti četvrti u klasi Yola

Na državnom prvenstvu u jedrenju, održanom 21.—26. kolovoza, pred zadarskom lukom sudjelovali su domaći klubovi »Mornar« i »Val« u klasama O-yola i Zvijezda. Edo Cinoti (»Val«) osvojio je četvrto mjesto, postigao je najbolji plasman šibenskih jolajšača, a s malo više sreće mogao je postići i bolji rezultat, jer je odluka o poretku drugog od četvrtog mjesta pala u posljednjoj regati. Peto mjesto osvojio je u istoj klasi Berović (»Mornar«), osmo Clivari, deveto Brakus (»Val«). Najzapaženiji rezultat u klasi »Zvijezda« postigao je Stanko Belamarić s brodom »Goranka«, osvojivši 15-to mjesto. Ostali rezultati u ovoj klasi postignuti od šibenskih jedrilačara veoma su slabi. S kvalitetnim brodom kao što je »Goranka«, moglo se s malo više volje i pažnje postići bolje rezultate. Uzroci ovako polovičnog uspjeha leže u pomanjkanju sistematskog jedrenja. (Š.)

»OMLADINAC« NIŽE POBJEDE

U Gačelezima djeluje nogometni klub »Omladinac«, koji je u posljednje vrijeme odigrao nekoliko prijateljskih susreta. Evo rezultata: Putićanec 2:1 i 4:3, Vodice 2:1 i 3:3, Čista Mala 5:0, Raslina 3:0 i 4:4, Zaton 1:1, Čista Velika 5:1 i Stanković 3:6. U timu »Omladinca« najviše su se istakli Ergić, Bilač II., Kovačević, Tabula I., Bilač I. i Tabula II. (B. E.)

ZANIMLJIVE NOVOSTI IZ SVIJETA

JOŠ JEDNA KOMETA NA NEBESKOM SVODU

Evropski astronomi ne napuštaju ovih dana svoje opservatorije: prošlo je tek nekoliko mjeseci kako je nebeskim svodom prešla kometa Aren-Rolan, a već se pojavila nova. Prvi ju je spazio 2. augusta jedan češki astronom sa jedne planinske opservatorije na Karpatima. Kometa je prema svom pronalazaču dobila ime »Mrkoš«. Tada se kometa nalazila u savezdu »Ris«, sredinom augusta bila je u savezdu »Mali lav«, a sada se kreće u pravcu »Velikog medvjeda«. Kometa je već prošla točku u kojoj je bila najbliže Zemlji, ali će se njen put moći pratiti golim okom sve do početka septembra.

Od 1910. godine, kad se pojavila čuvena Halejeva kometa, »Mrkoš« je tek treća vidljiva kometa koja je za to vrijeme prešla preko nebeskog svoda.

TERETNI VOZ BEZ ŠINA

Teretni voz bez šina, koji će sam sebi praviti put preko polja, krenut će uskoro kroz beskrayne australijske pejzaže, koltrlat će se preko bregova i kroz doline i neće ga moći zaustaviti čak ni puštine i blatišta. Zahvaljujući njemu, Australijanci će prvu put moći da stignu i u najzabačenije i najnepriступaçnije kuteve svog kontinenta.

Tajna ovog »čarobnog« voza leži u specijalnoj konstrukciji njegovih točkova. Poslije dvogodišnjih istraživačkih radova, američka firma »Le Turno« konstruirala je teretni voz čiji svaki pojedinačni točak ima svoj vlastiti elektromotor. Točkovi vagona mogu biti veliki od 183 do 300 centimetara, a široki od 122 centimetara, što zavisi od njihove namjene. Motori s istosmislenom strujom napajat će se iz dva generatora koji su, zajedno sa 16000 litara pogonskog goriva, smješteni u prednjem vagonu, to jest lokomotivi.

Kvalitet ovog neobičnog teretnog voza bez šina bit će provjeren u savladavanju najteže prohodnih oblasti u Australiji. Naime, svoje prvo putovanje voz će poduzeti preko pustinje Simpson, između Kvinslenda i srednje Australije, preko koje dosad nije prešlo nijedno vozilo.

JAPAN UNIŠTAVA BISERE

Prvog oktobra u Japanu će biti uništeno oko 1900 kilograma bisera dobijenog iz bisernih školjki koje se gaje u naročitim odgajivačkim bazenima. Vrijednost bisera koji će biti uništen čijeni se na nekoliko desetina milijuna dinara. Uništavanje bisera podučet će magnati industrije bisera da bi taj način spriječili dalji pad cijena kako prerađenom tako i neprerađenom biseru.

GUMENI ČAMAC KOJI IMA NOSIVOST OD 18 TONA

Prvi »teški« gumeni čamci za naduvavanje izrađeni su u jednoj fabrici gume u Ešershauzenu, u Njemačkoj. Čamci su dugi 10 metara, široki 250 centimetara, a sastavljeni su od gumenih crijeva koja imaju prečnik od 83 centimetra. Gumena crijeva iz kojih je čamac sastavljen podijeljena su na potpuno nezavisne zračne komore.

Zahvaljujući tome, čamac ostaj na površini čak i onda kad je njegov veći dio oštećen. Kad se i komora ispusti zrak i čamac spaćuje, on zauzima prostor od sveg 2,5 kubna metra.

Ovi »Teški« gumeni čamci mogli da prime 60 odraslih osoba, a namjena im je višestruka: da pri brodolomima posluže kao čamci za spasavanje, da se upotrebe kao dijelovi potonskih mostova ili kao zamjena za teretne šlepove.

NEOBIČAN SUDAR

U blizini mjesta Ndom, u Kamerunu, došlo je nedavno do jednog, čak i za Afriku neobičnog sudara. Uplašeni brujanjem motora jednog kamiona od 15 tona izletjela su iz njive zasijane prosom dva nilska konja i pokušali da pretrče preko druma. Jedan od njih, vjerovatno onaj koji ima bolje reflekse, ustuknuo je u posljednjem trenutku i nestao u šir pražnju. Drugi je, pak, sa svih svojih tri hiljade kilograma naleteo na kamion. Kamion se udarao prevrnuo i pri padu pritismo »napadača«, koji je poslije tri časa izdahnuo.

BEZ SIGNALA »TELEFON ZAUZET«

Jedna britanska tehnička firma objavila je ovih dana da je izradila elektronsku automatsku telefonsku centralu, zapravo uređaj za davanje telefonskih veza koji nikad ne odaje dobro poznati znak »zauzeto«. Suštinu tog aparata čini magnetski bubanj koji ustvar predstavlja »uređaj za pamćenje«. Kad pretplatnik pozove broj koji je već zauzet, bubanj »zapamti« broj onoga koji traži kao i tražen broj i automatski ih spaja čim ovaj posljednji bude slobodan.

Međutim, smatra se da ovaj, iako veoma kristan, pronalazak ne može donijeti revoluciju u telekomunikacijskoj službi u Engleskoj jer su postojeće telefonske centrale građene tako da će trajati još 25 godina, a troškovi oko njih bili su toliko veliki da se one ne mogu prekonoc baciti u staro gvožđe. (S. S.)

TRKAČKI KONJI I TABELA S REGISTARSKIM BROJEM

Prema nedavno izdatom narednju općinske uprave u Mordialoku, elegantnom i bogataškom predgrađu australskog grada Melbourne, svi trkački konji morat će ubuduće da nose upadljive table s registarskim brojem, slične onima kakve imaju automobili. Vlasnici konja moći će da im skinu table samo za vrijeme zvaničnih trka. Općinska uprava bila je prinuđena da donese ovu čudnu odluku zbog toga što su trkački konji postali prava napast i sralna opasnost za grad i okolinu. Naime, vlasnici konja i njihovi džokeji načinili su od gradskih aleja staze za trening i bezobzirno galopiraju ne obazirući se na pješake i saobraćajce. Zahvaljujući ovom mjeri, saobraćajci će odsad moći da zapišu sve one džokeje koji kroz grad prolaze nedozvoljenom brzinom.